ԵՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 698 Կ. ՊՈԼԻՍ, ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 1899 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2–14 4 Շէվվալ 1316 21 Շուպաթ 1314 Գ. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 698

"بوزانتيون"
ارمنيجه يومى وسياسى غزته. صاحب امتياز و مدير مسئولى
بوزانت كچيان
مطبعه و اداره خانه سى باب عالى جاده سى ٢٣-٢٥ نومرولى دائره مخصوصه ده در

20 ՓԱՐԱ

Բիւզանդիոն

20 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, No. 23 _ 25.
CONSTANTINOPLE

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՐՔԵՐ

Մեր այս օրուան Ազգ. Քրոնիկին մէջ պիտի երեւի Էրզրումէ հաղորդուած լուր մը, յորմէ կ'հասկցուի թէ գաւառացի ազգային մը, իր շրջանակին մէջ բաւական ծանօթ մէկը, խաղամոլութեան զոհ գացեր է, մէկ գիշերուան մէջ 100 ոսկի կորսնցնելով խաղի սեղանին վրայ։

Բայց թէ այս թղթակցի և թէ ուրիշներու հաղորդած լուրերէն և պարբերաբար ըրկած նկարագրութիւններէն կ'իմանանք թէ միայն մեծ քաղաքներու սեփական համարուած կարգ մը մոլութիւններու հետ, խաղամոլութիւնն ևս ճարակելու վրայ է գաւառային փոքր շրջանակներու, աւաններու եւ գիւղերու մէջ։ Քաղաքները գէշ օրինակ կ'ըլլան միւսներուն։

Խաղամոլութիւնն, հա՞րկ է յիշեցնել, անգործութեան ախտն է։ Հարուստ դասակարգերու պորտաբուծութեան [oisiveté] այն ժամանցը տարուելով չափազանցութեան, կեանքին մէկ զբաղումը, լափող կիրքը կ'դառնայ։ Աղքատն ալ, միջակն ալ, հարուստին կապկութիւնը կ'ընեն։

Անցեալ օր, աւագ ատրճանաւոր մը կ'ըսէր մեզ թէ «Վաճառնէն ետքն ի՞նչ հաճոյք կ'ուզէք որ ունենան մարդիկ։ Քիչ շատ թուղթ պիտի խաղան հարկաւ» — Այս յայտարարութիւնը կ'ընէր ի պատասխանի խօսակցին դիտողութեան թէ ինք, շատ մ'ընկերութեանց մէջ մտած ըլլալով հանդերձ, թուղթ ձեռքը չառնուր, և կ'ենթադրէ թէ այս պատճառաւ ո՛չ ոք պիտի բամբասէ զինք։

Բայց թողունք «վաճառնէն ետքը» այն հարուստները, մեծատուններն, որք թուղթ կ'խաղան [դրամով], ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ սա մեր աշխատաւոր գաւառացի ազգայիններ, որք ո՛չ այն գիրքն, ո՛չ այն հանգիստ կեանքն, ո՛չ ալ այն տարիքն ունին, իրենք զիրենք այս ատրճան խաղամոլութեան կուտան։

—Այս հարցման պատասխանը գտնելու համար, չի բաւեր ըսել թէ գաւառացին Պոլսեցիին օրինակին կ'հետեւի, միջակն ալ հարուստին։ Աւելի խորունկ պատճառ մը պէտք է։ Այս պատճառն ալ կարծենք սա՛ է որ առողջ զբօսանքները կ'պակսին, միտքն ու մարմինն զբաղեցնող այնպիսի կազդուրումներ որք տեղի չթողուն վատառողջ զբաղմունքներու։

Եթէ այս ազգայինք, ըլլան գաւառացի, ըլլան Պոլսեցի, քիչ մը աւելի համ առնէին մտքի հաճոյքներէն, անշուշտ այնքան կուրօրէն անձնատուր չէին ըլլար միտքն ու հոգին բթացնող այնքան անիմաստ և անտեղի զուարճութեան մը, որուն զուարճութիւնն ալ չենք կրնար ըսել ճշմարիտ, քանի որ մէկ կողմին հաճոյքը միւս կողմին տրտմութեամբը պիտի գնուի։

Նախանձելով կ'տեսնենք որ Կ. Պոլսոյ անգլ. գաղթականութեան մէջ խաղամոլութիւն չկայ։ Ամէնքն ալ հարուստ կամ գէթ բարեկեցիկ մարդիկ են, եւ որովհետեւ իրենց ժամանակին յարգը գիտեն, միշտ կ'ունենան պարապ ժամեր կազդուրման [leisure hours], մեզմէ աւելի կ'ունենան, —մնացեալ ժամանակնին մեզմէ աւելի աղէկ գործածելնուն շնորհիւ։

Այս մարդիկ միթէ ժամանա՞կ չունին, միթէ ճաշա՞կ չունին, մի՞ է խաղի թղթին ամէն տեսակներուն վրայ գաղափա՞ր չունին։ Բայց աւելի պատուաբեր և աւելի առողջարար զբօսանքներ գտած են իրենց համար։ Ընտանեկան և ընկերական թատերգութիւններ կ'կատարեն. իրենց մէջէն է՛ն սրամիտ երիտասարդներ և է՛ն շնորհալի օրիորդներ ու տիկիններ դերասան ու դերասանուհի կ'ըլլան, և կ'զուարճացնեն իրենց հայրերը, մայրերը, եղբայրները, քոյրերն, ազգականներն և ընդհանուր գաղութը։ Մեծ յարգ կուտան երաժշտութեան, և սալօնի նուագահանդէսներ կ'ունենան յաճախ։ Գրական ակումբներ և լսարաններ ունին, ուր յաճախ կ'հաւաքուին՝ իրենց մէջէն մէկուն շահեկան մէկ բանախօսութիւնը լսելու գրական, գիտական կամ ընկերական նիւթի մը վրայ, կամ պարզօրէն ճամբորդութեան մը պատմութիւնը, զոր իրենցմէ մէկն ըրած է գործի բերմամբ, կամ հաճոյքի համար։ Ձմրան մէջ, իրենց է՛ն ջիջերը մի քանի օրուան արձակուրդ կ'առնուն և որսի կ'ելնեն։ Ամառն, հա՞րկ է ըսել, յոգնելու, քրտնելու [և գիշերը խորունկ քուն մը քաշելու] ատրճան բացօթեայ խաղեր կ'խաղան, քրիքէթ, ֆութպոլ, լօն-թէննիս, այլովքն հանդերձ։

Իմաստութեամբ ընտրած ըլլալով իրենց հաճոյքի միջոցներն, այս մարդիկ աւելի առողջ են, աւելի երկարակեաց, և աւելի ուսումնական, աւելի զարգացեալ.— զարգացման միջոցներն անգամ իրենց զուարճութեան միջոցներէն մին կ'կացուցանեն։

Ինչո՞ւ մերիններն ալ այնպէս չընեն։ Ի՞նչ առարկութիւն պիտի կրնանք ընել՝ արդարացնելու համար մեր աւելի ստորին հաճոյքները համ առնելը։ Կրնա՞նք ըսել թէ անոնք Եւրոպացի ըլլալով, մեզմէ աւելի ընկերական դիւրութիւններ կ'վայելեն, և անոր համար կրնան այսպէս զբօսնուլ։ Ո՞վ կ'արգիլէ զմեզ՝ աւելի երաժշտութենէ, ընթերցումներէ, ընտանեկան թատերային ներկայացումներէ, կամ բացօթեայ մարզանքներէ համ առնուլ։ Օր մը դիտեցէք անգլ. Նամակատան քաշխումներն, և պիտի տեսնէք որ այս Անգլիացիներ կամ անոնց սպասաւորներ լրագրերու, հանդէսներու և գրքերու ստուար տրցակ մը բեռնաւորուած դուրս կ'ելնեն Նամակատունէն։ Մեր է՛ն ջոջ գաւառացիին նամակատունէն բերել տուած չաբաթական ծրարը քանի՞ կտոր թերթէ կամ հանդէսէ կ'բաղկանայ։

Ճշմարիտ զուարճութիւնն այն է որ շրջանակի մը, ընկերութեան մը, ամէն անդամներն հաւասարապէս կ'վայելեն զայն, հաւասարապէս համ կ'առնուն անկէ։ Ինչպէ՞ս եկեր մտեր է ոմանց մտքին մէջ թէ դրամով թուղթի խաղը կրնայ զուարճութեան միջոց մ'ըլլալ, քանի որ մէկ կողմին վշտացած հաճոյքին չափով միւս կողմը կ'տուժէ, ու կ'տրտմի։—Եւ յետոյ, մարդ զուարճութիւն կ'փնտռէ՝ աշխարհի ամենօրեայ զբաղումներէն կազդուրուելու, զանոնք պահիկ մը մոռնալու համար։ Դրամ շահելու աւելի աղտոտ ձեւ մը, որպէս է խաղամոլութիւնն, ինչպէ՞ս կրնայ կազդուրել մարդս՝ դրամ շահելուն ամենօրեայ զբաղումներէն ու յոգնութիւններէն։

Զգարմանանք ուրեմն որ խեղճ Բղեցին կաթուած իջուցեր և մեռեր է անմիջապէս։ Ուրիշներ ալ իրենք զիրենք ծով կ'նետեն Մոնդէ Քարլոյէ։ Բարեբախտաբար, Քաղաքակրթութիւնն այն ատրճան մուտ գտած չէ դեռ մեր գաւառաց մէջ։ Բայց այս ընթացքով, յայտնելու չկրցենք։—Օրին մէկն ալ այս գաւառացի խաղամոլք իրենք զիրենք Եփրատ կամ Երասխ գետը պիտի նետեն։

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՀԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐՍ

Ամանորի առթիւ Յուշատետր մը մատոյց ինձ որդւոցս մին՝ իբր ընծայ։ Չեմ գիտեր կամ յուշս չօգներ ինձ յիշելու թէ Հայ մամուլն ասկէ առաջ ալ յուշատետր մ'արտադրա՞ծ էր նման անոր, զոր այս տարի տեսանք նորել մ'՝ ջանիւք և խնամօք մի քանի հայ գրավաճառներու։ Կոկիկ, խնամեալ աշխատութիւն մը՝ որ իբր կորապետ ապագայ լաւագոյն և ճոխ Յուշատետրներու՝ առաջին անգամ ի լոյս ընծայուած թուեցաւ ինձ։ Չգիտեմ, ընթերցող, սովորութիւն ունի՞ս վրադ Յուշատետր մը կրելու։ Ես շատ կանուխէն ունիմ այդ նախատեսութիւնը կամ՝ եթէ հաճոյ թուի քեզ՝ այդ կանխակալ սովորութիւնը։ Եւ ի չգոյէ հայ տառերով հայկական մամլոյ արտադրութեան, կամայ ակամայ միշտ հարկադրուած էի օտար բերք մը փրանսերէն կամ անգլիական՝ գործածելու մինչև ցարդ։ Յիրաւի, սա սիրուն հաշուետետրներ՝ զոր մարդ իր գրպանի մէջ կ'զետեղէ, պզտիկ զարգացում են իրերն յիշելու գիտութեան՝ հնարքին մէջ. զգալի առաջդիմութիւն մը յուշոյ, յիշատակի համար թաշկինակի ծայրը կապելու սովորութենէ, կամ սովորոյթէ մը աւելի նախամեծար։ Իրաւ է, կապը շատ կրնայ ըլլալ, կ'ընդունիմ. սա անպատեհութիւնն ունի սակայն, որ կապն ինքնին բան մը չի կրնար ըսել. և շատ անգամ բան մ'է թերեւս մոռցող մարդ մ'՝ որ գրպանէն թաշկինակն հանէ, ծայրը կապ մը տեսնէ, և ականջը քերելու սկսի ըսելով. «Ինչո՞ւ կապեցի և ի՞նչ յիշել ուզեցի»։ Ըսել չէ սակայն ամենայնիւ թէ Յուշատետրն ալ արուեստական յիշողութեան կատարեալ մի գործիքը կամ միջոցն է։ Օրինակի համար, բաւական չէ գրել տետրակիկի մը մէջ թէ այս ինչ ժամուն այն ինչ տեղ երթալու եմ, կամ այց մը տալու եմ այն ինչին՝ զոր օրամեկ կարելի չէ. պէտք է միանգամայն մարդ մտածէ, խորհի և իր Յուշատետրն ալ խորհրդակցութեան կանչէ, պատեհ, օգտակար և յարմար ժամն անցնելէ առաջ։ Այս պարագայի մէջ թաշկինակի կապին կուսակիցները կրնան առարկել ու ըսել. «Յուշատետր մը լաւ բան է, բայց կրնայ գրպանդ սպասել ապարդիւն, մինչդեռ թաշկինակ մը յաճախ գրպանէ կ'ելնէ, ամէն անգամ որ մարդ մաքրութեան պէտքն զգայ»։ Այս քննադատութիւն իբր ճշմարիտ կողմերն ունի զոր չմարթի ուրանալ։ Ճիշդ այս առթիւ, ներեցէք աննշան մանրամասնութեանս, մտադիր էի դեռ վարժարան յաճախող նորատի աղջկանս համար ամանորի ընծայ մը հայթայթել՝ այն է ընտանեաց կարեւոր անհրաժեշտ մեծ պիտոյքն եղող կարի մեքենայ մը գնել՝ որ կանուխէն տան մը էական պիտոյքն ունենայ։ Յուշատետրիս վրայի նիքելածայր մատիտիկն առի, և հազիւ ընթեռնլի լղրճուկ գրով մը Յուշատետրիս մէջ երկիւղածութեամբ գրեցի «գնել անպատճառ կարի մեքենայ մը՝ որ կրնայ ապագայ օժիտ մը կազմել»։ Կ'կարծէ՞ք սակայն՝ թէ գնեցի։ Տարաբախտաբար ո՛չ. ըստ որում բոլոր օրն այնչափ զբաղեալ էի, որ հազիւ ուրեմն Յուշատետրիս վրայ հայեացք մ'արձակելու, խորհրդակցելու, քննելու ժամանակս ներեց։ Իրաւ է որ խորհրդակցեցայ. բայց անգամ ուրեմն, և այն ատեն ալ գիս մխիթարելու համար, սկսայ հազիւ մանրադիտակով ընթեռնլի՝ մեծ մասամբ մեհենագրոշմ, հազիւ հազ հասկնալի, և միջամտելու իրաւունք չունեցող մը համար այլանդակ պատկերներով յանցելումն գծուած գրուած էջերն աչքէ անցընել. յատուկ անուններ, համառօտ գրութիւններ, ծանօթութիւններ, անցեալին հայթայթելիք, գնելիք բաներ, հասցէներ. յախուռն և խօսակցութեան միջոցին արձանագրուած. վերջապէս առանձին բառեր. «արբեցութիւն, առաջնորդ յիմարութեան. յառի օրինակ, ծխահան մաքրող, եփինագործիս, խաչս մաքրել տամ, հովանոց, վա՜յ այնոցիկ որ հետամուտ են ալքօլի,» ևն. ևն. ասոնք մթին խորհրդաւոր վանկեր, որոց իմաստը մոռցուած էր նոյն իսկ զանոնք գրող գծողէս։ Ընդհակառակն ուրիշ տեղ նոյն յիշատակութիւնք կրկնուած են հինգ վեց մինչև տասն անգամ, բան մ'՝ որ միանգամ ընդ միշտ կ'ապացուցէ թէ «Մարդ» ամէն օր ուզածը չըներ» և յաճախ կ'ստիպուի՝ հակառակ հանրածանօթ ասածին՝ վաղուան թողուլ ինչ որ անմիջապէս կատարել չի կրնար։ Երբեմն ալ, զոր ծերն այնպէս կ'երկարաձգէ մարդ, որ վերջապէս բնաւ չի կատարեր զանոնք։

Այս ճշմարտութիւն՝ որ նախորդին չափ մարդկային է, հիմա հին յուշատետրս կ'յայտնէր, կ'ապացուցէր ինձ, երբ իր թուարկութիւններն, էջերը թղթատելով, շատ մը յիշատակներ կ'արթնցնէի մէջս։ Այս ինչ ընտանեկան թուականին՝ որ այսուհետեւ յիշողութեանս մէջ մահուան զանգակի պէս պիտի հնչէ, ողողէ, ինքնին շատ մը հասարակ բառերը կ'կարդացուին, որք թէև հասարակ բառեր, բայց որք ներքին գաղափարաց չարքով յատակութիւն ունին ուրախալի ծրագրերու որք անգործադրելի մնացած են։ Վասն զի, մինչդեռ մարդս իր յուշատետրի մէջ ծանօթագրութիւն մը կ'ծրագրէ, Աստուած ուրիշ մը կ'գրէ իր յուշատետրի մէջ. և չմոռնանք՝ որ միշտ վերին բարձրի յուշատետրն է որ վերջնականապէս կ'կարգադրէ մեր ծրագրեր։

Հին յուշատետրս շատ մաշած՝ խապառ գոյնը նետած էր. երկար ատեն շատ մը գրպաններու մէջը փոփոխակի թափառական։ Մատիտը պարունակող փոքրիկ մորթէ խողովակը շատ մը լայնցեր էր, եւ սոխապակեր էի արհեստական միջոցներով կծկել, նեղցնել, ամփոփել։ Հիմա շատ թուլցած ճգախէժէ ժապաւէնը մեծ ծառայութիւն մը չէր ընծայեր. բայց յիշցաւ, այլեւս բնաւ բան մը չի ծառայեր։ Հին յուշատետրն իր ժամանակի շրջանը բոլորեց. անոր պիտի յաջորդէ նոր մը, մաքուր և փայլուն։ Ո՛վ գիտէ ի՛նչ բառեր, ի՛նչ բաներ պիտի գրուին ասոր մէջ։ Հիններն մէջ արդէն գրուած շատ մը բառեր թերեւս։ Քանզի, չմոռնանք, կեանքը միօրինակ է, նուիթական մի և նոյն հոգեր, միեւնոյն գնումներ, միեւնոյն դիմումներ տեղի կ'ունենան մերթ ընդ մերթ։ Սակայն միշտ նոր և անակնկալ բան մը կայ։ Տարիներն իրարու կ'յաջորդեն փոփոխակի, կը բարդուին, կ'դիզուին, սակայն և ոչ մին ճշտիւ չինմանիր իր նախորդին։ Կեանքին մէջ շրջափոխութիւնք հաւասարապէս գլուխ կ'ելնեն, բայց տեղափոխութիւնն անդադար է անդ։ Եթէ մարդս իր յուշատետրերն հետզհետէ տասն տարի պահէր, եւ եթէ, այս ժամանակի վախճանին զանոնք բաղդատելու աշխատութիւնն յանձն առնուր, զարմանքէ զարմանք պիտի ապշէր ու տխրութեամբ համակուէր, լաւ ըմբռնելով, որչ հասկնալով թէ մեր օր ըստ օրէական գոյութեան եւ կեանքի մանրամասն իրողութիւնք որչա՞փ անզգալաբար փոփոխութեան կ'ենթարկուին։ Մեր կարիք, մեր ճաշակներ, մեր գիրք, մեր ընտանիք, թերեւս մեր երկրաւոր բնակարան ու մեր վիճակն ու գործ փոփոխութիւն կրեցին սոյն տասնեակ տարիներու ժամանակամիջոցին մէջ, և յուշատետրի խորհրդանշաններն այս կամ այն ձեւի տակ աներեւոյթ մանրամասնութեամբք կ'երեւին լաւ ևս յայտ՝ ո՛չ նուազ աներևոյթ եղած մանրամասնութեանց փոխանակուելով։

Հայերէն գրաբար գիտցողները խորհա՞ծ են երբեք յուշատետր բառի կրկին իմաստին վրայ։ Իբր թէ ըսել կ'ուզէ «ընելիք բաներնուս յիշելու միջոց, գործիք» և այս մօտ կ'գործածուի ընդհանրապէս։ Բայց, ըստ «ուրիշ», ընել— սոյն համբաւաւոր դերբային, եթէ լաւ խորհինք, ևս միայն ապագայի գաղափարին չի համապատասխաներ, այլ միանգամայն բարոյական օրէնքն ալ կ'բովանդակէ իր մէջ։ Ինչ է արդարեւ յուշատետր մը՝ բառին ստուգաբանական նշանակութեամբ եթէ ոչ՝ մարդկային պարտուց ցուցակն, և ամէն անհատի յատուկ բարոյական մ՛, որոյ տարերքն կ'ռաժնուին դէպքերու և ժամանակներու համեմատ։ Այս ձեւով յուշատետրեր տեսնուա՞ծ են յաճախ։ Երկիւղած կանոնի մը ներքև եւ եղած կրօնական ուխտաւորներէ, գաղտ՝ ով որ երբեք աչքի առջեւ ունեցած է բարոյական օրացոյց մը, տոմար մը, ուր կանուխէն՝ առաջուց գծուած, գրուած փակցուած ըլլան իր նախատեսուած պարտաւորութիւնք։ Բարե՞, հին յուշատետրս զոր դարակի մ'անկիւնը պիտի դնեմ, ծայրէ ի ծայր օգտակար ծանօթութիւններ կ'պարունակէ, եւ այս դէպք մը դիպաց չի նմանիր. ուրիշ շատ մը դիպաց միայն մէն մի էջի վերեւը գլուխը գրուած սուրբի մ'անունն է որ այս 365 քառակուսի թղթիկներու մէջ գերբնական տարրը կ'ներկայէ։ Ասկէ զատ, քանի մը յուշատետրի մէջ սուրբի մը անունը պէտք է զայրոյթի ճիչ մ'արձակէ, ուրիշ ինչ ինչ անուններու և կամ իրողութեանց արձանագրութեան քով գտնուելուն համար։

Անոնց համար որ կեանքն անսանձ կ'վարեն, պէտք չէ՞ արդեօք որ յուշատետրն՝ անսանձ ըլլար։ Թերեւս մեր կարծածէն ոչ նուազ տեղի կ'ունենայ սակայն։ Այն բաներ զորս պէտք չէ ընել, շատ դիւրաւ մոռցերնիս կ'մնան. այնպէս որ հարկ չկայ յուշատետրի մէջ արձանագրել։ Այսպէս, կ'կարծէ՞ք թէ մի առ մի թուարկել կ'արժէ սա մեր շրջանակի գործեր, որոց յիշատակը միայն կ'գլէ մեր մտքի մէջ յուշոյ կարողութիւնիս։

Յուսանք սակայն որ Նոր Տարին անցելոյն տրտում օրերուն ստուերը չպիտի լինի, և ընծայ Յուշատետրս պիտի ցնծայ լաւագոյն օրերու լաւագոյն յիշատակութեամբ։

* * Ըստ որում ամանորի առթիւ Բիւզանդիոնի ընթերցողներն այսքան զբաղեցուցի հին յուշատետրովս, թերեւս շահաւէտ լինի նոր յուշատետրերու մէջ յաւելուլ յիշել Գրիգորեան տոմարի մասին ինչ ինչ հետաքրքրական տեղեկութեանց բովանդակութիւններ, որ կարծենք հանրածանօթ չեն, ինչպէս որ իբրեւ Ֆրանսական թերթ մը։

Օրինակի համար, ո՞վ գիտէ որ 1582 թուականէ ի վեր՝ յորում Գրիգոր ԺԳ Պապը տոմարական բարեկարգութիւն ըրած է, թէ անկէ ի վեր ոչ դար մը չի կրնար սկսիլ չորեքշաբթի, ուրբաթ կամ կիրակի օր մը։

Թէ ըստ Գրիգորեան տոմարի մարդ նոյն օրացոյցը քան տարին անգամ մը կրնայ եղեր գործածել։

Թէ միեւնոյն տարւոյ Յունվր. և Հոկտեմբեր ամիսներ միեւնոյն օրը կ'սկսին, և թէ միեւնոյն տարիի տաբեգրական և Ս. Սիլվէստրի տօնը նոյնպէս միեւնոյն օրը կ'պատահին, բացի նահանջ տարիներէ, և թէ վերջապէս եօթնեակի մը ամէն օր հանգստեան օր է, այն է.

Կիրակին Քրիստոնէից համար
Երկուշաբթին Յունաց »
Երեքշաբթին Պարսից »
Չորեքշաբթին Ասորւոց »
Հինգշաբթին Եգիպտացւոց »
Ուրբաթը Թուրքաց »
Շաբաթը Հրէից »

Մէկէ զատ, թէ սիրելի ընթացքի նկատմամբ Գրիգորեան տոմարի սխալը չորս հազար տարին օր մը միայն կ'անցնի կ'պատահի։ Ա. Զ. Գ. [*]
Նէկ-տէ-

[*]— Վ. Նէկ-տէ-ան ստորագրութեամբ հետաքրքրական յօդուածներն այսուհետեւ այս Ա. Զ. Գ. ստորագրութեամբ պիտի հրատարակուին։ (Ս. ԽՄԲ.)

ՅԱԿՈԲ ԷՖ. ՊՕՅԱՃԵԱՆԻ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Այս օրերս Բարիզի տպարանէ մ'ի լոյս ընծայուած է մաքուր և գեղեցիկ տպագրութեամբ 88 մեծ երեսէ բաղկացեալ գրքոյկ մը, սա անունով. Manuel de Bachelier Constructeur, à l'usage des architectes, conducteurs, agents voyers, controleurs des mines, etc. «Առձեռն դասագիրք ճարտարագիտութեան կամ երկրաչափութեան նորաւարտ պսակաւորին, ի պէտս ճարտարապետներու, խճուղեաց և կառուղեաց վերակացուներու, կամրջաց և հանքաց տեսուչներու,» ևն։

Ցօրինէն է Յակոբ էֆ. Պօյաճեան, Կայսերական Միւլքիյէ վարժարանին գաղղիերէնի և Իտալիերէնի չափագիտութեան ուսուցիչն, որ ծանօթ է մեզ ամէնուս իբր առաջնակարգ դասախօս ազգ. վարժարանաց, նա մանաւանդ Կեդրոնականի մէջ արդիւնաւոր և օգտակար դասախօսութեամբը։ Պօյաճեան էֆ. Լիսէի առաջին շրջանաւարտներէն է, և հետեւած է Երկրաչափական ընթացքին, և վկայական ունի իբր ճարտարագէտ կամրջաց և խճուղեաց։ Տարիներէ ի վեր այս երկասիրութիւնը ծրագրած, և թուականէս մէկ ու կէս տարի առաջ Եւրոպա գացած էր, անոր վերջնական խմբագրութեան եւ հրատարակման նպատակաւ։ Այս գրքոյկ առաջին մասը կ'կազմէ իր ամբողջ ծրագրի, և կ'խօսի մի միայն Résistance des matériaux (շինուածանիւթերու դիմադրական ոյժին) վրայ։ Իր տեսակի մէջ առաջին անգամն է որ հրապարակ կ'ելնէ այսչափ պիտանի և կատարեալ գիրք մը՝ արդիւնք երկար տարիներու յարատեւ աշխատութեան։ Պօյաճեան էֆ. ջանացած է լուծել մի միայն տարրական չափագիտութեամբ ճարտարապետական բոլոր այն խնդիրներ որք մինչեւ այսօր բարձր չափագիտութեամբ կ'աւանդուէին, տալով շատ մը ծանօթութիւններ և դիւրընտել կանոններ, որոցմէ զուրկ են մեր շատ մը ճարտարապետներ, որք առանց տեղեկութեան մի միայն գոց ըրած բանաձեւերով կ'աշխատին։ Կը խնդակցինք Պօյաճեան էֆ.ի, իր այս յաջողութեան համար որ պատիւ կ'բերէ իրեն, և կ'յանձնարարենք իր երկասիրութիւնը բոլոր ճարտարապետներուն։ Չափագիտութեան քիչ շատ տեղեակ ամէն մարդ կրնայ օգտուիլ անկէ, շինութեանց վերաբերեալ գործերու մէջ, և չենթարկուիլ ճարտարապետներու քմահաճոյքին։ Կ'լսենք նաեւ թէ Պօյաճեան էֆ. իր աշխատութիւնները վերջացուցած ըլլալով, մտադիր է դառնալ Պոլիս և ստանձնել իր դասախօսութիւնները։

Ի ՆՊԱՍՏ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

ՓՈԽԱՆ ... ՄԱՏԱՂԻ

ԱՏԱՆԱ, 2 Յունվր.

Ազգայնոց մէջ ամուսնութիւնները դիւրացնելու և հարսանեաց առթիւ անտեղի ծախքերու առաջքը առնելու համար, Կրօնական, Քաղաքական և Թաղ. Ժողովք անցեալ շաբաթ ի մի գումարուելով որոշեցին նշանտուքի և հարսանեաց մէջէն չալղը (նուագարաններ) ի սպառ վերցնել, ոգելից ըմպելիք չգործածել, ըստ հին սովորութեան ղընէ (հինա), «տէփլէմէ» արարողութիւնները չկատարել, մատաղ չմորթել ևն. ևն. և այս որոշումները եկեղեցւոյ մէջ ծանուցին ժողովրդեան, սպառնալով պատիժ չկատարել այս հրահանգին չհնազանդողներու։ Բարի նպատակ. կ'մաղթենք և կ'սիրենք յաջողիլ Ազգ. Ժողովոց այս որոշման իրագործումը. այս հարսանեկան հին սովորութիւնները այնչափ յառաջ գացեր են ի մեզ որ երբեմն չարաչար ալ կ'գործածուի. զոր օրինակ, փեսան իր հրաւիրեալներով աղջկան տունը կ'երթայ հարսը առնելով պսակի համար եկեղեցի բերելու, հարսին տան դրան առջև կոխելու պէս հարսին տնէն ի պատիւ փեսին 1-2 ոչխար մատաղ ընելով կը մորթուի, փեսան մորթողին առնուազն մէկ մէճիտ պարգեւ կուտայ, եկեղեցիէն դարձին ի պատիւ նորապսակ երկու ամոլից, փեսին դրան առջեւ 1-2 ոչխար մատաղ կ'մորթուի, փեսին քաւորը հոն ալ բաց է ղէփլէ. առաջներն այս մատաղ ոչխարին միսն աղքատաց կ'բաշխէին. կ'դառնուի հիմակ որ փոխանակ ոչխար գնելով միսն աղքատաց բաշխելու, մսավաճառին ոչխարը բերել տալով փառքի համար մորթել կուտան, միսն իրեն ետ կուտան, մսավաճառը մորթելու պահուն առած ղէփլէով կ'բաւականանայ. ահա այսպէս փառքի համար իրենք զիրենք խաբողներ ալ կան, ոչ միտք կ'ը շահին, ոչ աղքատաց կուտան, այլ շահողը մսավաճառն է։ Այս մատաղի բարձման համար չկշռելով խրատեցին քահանայք ժողովուրդն որ այսպիսի բան մը չընեն և փոխանակ ասոր պախշիշ եայլն տալու, եկեղեցւոյն կամ աղքատաց տան։ Այս մատաղի յառի սովորութիւնը կատարելու պարտաւորութենէն զերծ մնալու համար, բարեսէր ազգային մը իր որդւոյն ամուսնութեան առթիւ, որ վաղը պիտի կատարուի, 5 մէճիտ Ազգ. վարժարանաց սնտուկին, 5 մէճիտ տեղւոյս աղքատաց գանձանակին նուիրեց և մէկ օսմ. ոսկի ալ ինծի տուաւ, որ «Բիւզանդիոն»ի տիրոջ միջոցաւ, Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցին զրկեմ։ [*]

ԵՂԻՇԷ ՀԱԶԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Եղիշէ էֆ. Հազարապետեան, ամսոյս 21ին, Եշ. օր մեռաւ։ Բնիկ Ախըլցխացի էր։ 17 տարեկան հասակին մէջ, տեղւոյս ռուս. հիւպատոսարանի քարտուղարութեան պաշտօնին կոչուած էր, և 31 տարի նոյն հիւպատոսարանին մէջ պաշտօնավարելով, իր խոհական բնաւորութեամբ բարձրացած էր տեղակալ-դեղապետի աստիճանին և հիւպատոսարանի Ա. Թարգմանի պաշտօնին։ Պատուուած էր Ռուս. Օսմ., և Պարսից կառավարութիւններէն զանազան շքանշաններով և ոսկի ու արծաթ շքադրամներով։ Ամուսնացած էր 20 տարի առաջ։ Տկն. Փերրոնէ Հազարապետեան [ծնեալ Գէորգեան] տխուր ամուսին մը և օրինակելի մայր մ'է, որ ունի քանի մը հրատարակութիւններ, իսկապէս պատուաբեր Էրզրումցի Հայուհիի մը համար։ Տկն. Փերրոնէ ատենապետուհին է Աղջկանց վարժարաններու Տիկնանց Խնամակալութեան։

Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ արտասովոր շքով։ Ներկայ էին բոլոր հիւպատոսներու պաշտօնէութիւններն. ի գլուխ որոց կ'տեսնուէին տեղւոյս կառավարական զանազան պաշտօնատանց զինուորական և քաղաքական ներկայացուցիչները, Սանասարեան վարժարանի տեսուչներն, ուսուցիչներն, ուսանողներն, Ազգ. ժողովականներու եւ խորհրդականներու հետ, ականաւոր ազգայինք, Հայ և Յոյն նշանաւոր վաճառականներ ևն. ևն։ Վաշտ մը զօրք զինուորական պատիւներ կ'ընծայէր, հանդերձ զինուորական նուագածուաց խումբով, որ տխուր եղանակներ ածեց։ Գեղեցկահիւս երեք ծաղկապսակներ ղրկուած էին Ռուսահպատակ Հայերու, ռուսական հիւպատոսարանի և ռուսահպատակ Յոյն վաճառականներու կողմէ։ Յոյն քահանայից դասն, սկիզբէն մինչեւ վերջն, յուղարկաւորական տխուր արարողութեանց մասնակցեցաւ, մինչ յոյն եկեղեցւոյ զանգակները տխրագին կ'ղօղանջէին։

Կրօնական արարողութիւններէն յետոյ հանգուցելոյն մարմինն ամփոփուեցաւ Ազգ. գերեզմանատան մէջ։ Հազարապետեան էֆ. անմխիթար այրի մէջ կ'թողու տիկինն և 4 որբուկներ. 3ը աղջիկ, մին միայն մանչ, որ Տփղիսի ըէալական [ռուս] դպրոցի Ե. դասարանը կ'գտնուի։ ՇԱՄԲ
Էրզրում, 24 Յնվր.

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Զօք մը կ'ու—.— Բաժանմունքներ աշխատին.—Հաշուապահ թէրէք.—Կրթաքեր ծը. նոչ.— Ոսկեհուռ հեղինակութիւն մը։

ՈՒՐՖԱ, 19 Յունվ. 99

Բիւզանդիոնի 663րդ թուով տպուած թղթակցութիւնով ծանուցած էինք մանը ազգէն «քշէէկ» «մեծ-մօր»մը՝ Տիկին Տիրուհի Թուլուզեանի, որ 100 ոսկիի արժէքով անշարժ կալուած— «գոյիւ չափ գիտանս իւր»՝ կտակած էր Ազգին, ու վերջերս մեռնելով՝ հան-

[*].—Մէկ ոսկինոց փոխ'գիրն յանձնեցինք Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան։ [Ս. ԽՄԲ.]

գլխաւոր յուղարկաւորութեամբ թաղուած։ Այս բարեպաշտ պառաւին՝ նոյնպէս պառաւ՝ ու գործնականապէս նախաձեռնող բարեկամուհին՝ Տիկին Եղիսաբէթ Գալէմքէարեան՝ կարծես վշտահար իր սիրականին մահէն, որուն հիւանդութեան միջոցին գգուրալէն՝ յանձնէ այցելութեան կ'երթար, ինքն ալ մեռաւ Յունվ. 9ին ու այնպէս կրօնական հանդիսաւորութեամբ թաղուեցաւ։ Եղիսաբէթ Գալէմքէարեան արհեստով դայեակ՝ ինքն ալ 2—3 տարի առաջ Ս. Եկեղեցւոյն կտակած էր 100 լիրա արժէքով քարուկիր տուն մը (որդէն հոս ամէն տուն քարուկիր է,) որ գրեթէ իր բոլոր հարստութիւնը կ'ներկայացնէր։ Այս զոյգ մը կտակները գործադրուած են անվրէպ։

*** Երբ բարեպաշտ պառաւ մը իրեն հանգուանաւորը կ'ունենայ, ինչո՞ւ քահանայ մ'ալ կարգակիցներուն մէջէն իր նմանը չունենայ։ Բէշ-պինար միեւնոյն թուով Երեւանի հայ ուսուցչի մը գնահատելի նուիրատուութենէն առիթ առնելով՝ որ Հայաթերթին սրախօսութեան նիւթ եղած էր, իբրեւ «անլուր տեսակէն» պատահար մը հայ-քահանայական դասուն մէջ, ծանուցած էի թէ հոս ալ քահանայ մը կիրակուան մը իրեն վերաբերած Պատարագչի Բաշ-ղը-ին արդիւնքն, իր զգալի կարօտութիւնները զանց ընելով, նուիրած էր յոյժ կարօտ ընտանիքի մը, որուն այցելով դառնագին չքաւորութեան մէջ գտած էր զայն։

*** Անկէ ետք հաճոյքով իմացայ ուրիշ կրօնականի մը՝ Կարմունջ գիւղի Տ. Կարապետ Արծիւեան քհն.ի անշահախնդրութեան մէկ նոր գործն, որով գիւղին մէկ բացառիկ բարեբախտութեան առթիւ, երեք տարիէ ի վեր ինքնայօժար հրաժարած է պատարագչի Բաշ-ղէն, ու երբ պատարագէ, «ձրի կ'պատարագէ»։ Տ. Կ. Արծիւեան քհնյ.ի նիւթական վիճակը շատ աննախանձելի է եթէ ըսեմ, կարծեմ ընթերցողք աւելի որոշապէս կրնան գնահատել պատուական, բայց աղքատիկ քահանային վեհողութեան արժէքը։ Ինքն ու իրենները, եկեղեցւէն զուրս՝ սոսայնանկութեամբ և ուրիշ գործերով կ'զբաղին իրենց ապրուստը ճարելու համար։ Քահանայական կոչումն, ապրուստի միջոցը հոգալու նպատակաւ չէ որ ընդունած է։ Ամէնէն պատեհ տեղն է կարծեմ «աւելին կայ» ըսել, ու յիշել թէ՝ Տ. Կարապետ Հայրը, քանի մը տարի առաջ, նոյն իսկ զուրսի աշխատութենէն շահածով, բաւական բազմածախս մեծ վարագոյր մը չինեց ու նուիրեց Կարմունջի Նորաշէն եկեղեցւոյն։

Տէր Հայրն՝ իր գաղափարական բարեպաշտութեան հետ — որով անձնապէս յոյժ չքաւոր լսուած ամէն օր ծամապահ, միւնում կ'անցնէ, և ուրեք կերակուրներու կարգէն ալ՝ մէէն բոլորովին հրաժարած կ'ապրի, — այնպէս կ'դաշնաւորէ գործնական բարեպաշտութեան սրտահաճ արդիւնքները՝ նուիրելով եկեղեցիին, շատ անգամ ալ գաղտնաբար իր քչիկէն բաժին հանելով իր աղքատ ծուխին։

*** Թղթակցութիւնս այնչափ երկար չեղաւ կարծեմ, կրնամ ուրիշ նիւթի մը վրայ ալ գրել։ Տարբեր նիւթեր շատ են որք միտքս կուգան, գրչիս տակ կ'իյնան այս պահուս. բայց չէ, միւսները մէկ կողմ կ'ընեմ։ Զոյգ մը բարեպաշտ պառաւուհիներու եւ նոյն ամենամափակ թուով քահանաներու սրտապարար գործերն յիշելէն ետքը, պէտք չէ «խում-դում» նիւթ մը գայ մէջ իյնայ ու ատոք անուշին պաղ ջուր թափուածի պէս վայրկենապէս աւաղացում ազդէ ընթերցողի սրտին։ Ինքնին թէև սոսնաոգգեցիկ՝ բայց բարոյապէս կազդուրիչ լուր մ'ալ տանք ուրեմն ու վերջացնենք։ Հոս տիրող այժմու արտասովոր սղութիւնը յիշուած բան է. պէտք է յիշել նաև թէ նիւթական անկումներէն ի վեր՝ հոս ազգայինք՝ երբ զաւակ ունենան դպրոցի մէջ՝ շատ չնչին բան մը միայն կ'վճարեն. բայց եկուր տես որ՝ ո՛յդ «չնչին բան»ը վճարելն ալ՝ շատ մը խեղճ ընտանիքներու համար «քառասուն փայտ» ուտել դարձած է։ Երբեմն ալիւրին լիտրը (6 օխա) 2 ղրշ. կամ 100 բարա կ'գնէին, այսօր շատ տուներ մանր խոշոր «դէղէ» կ'ուտեն չարաթը 2 կամ 3 լիտր ալիւր, ու մէկ լիտրը ձեռք բերելու համար՝ թպըթելու (հայթայթելու) է գոնէ 9—10 ղչ. որ Ո՛նձն իր խառնուրդով լեցուն լտընալն էսկռվբէ [պարպէ] աղքատի ծակծկած տապակին մէջ։

Ակնարկուած վիճակին մէջ գտնըւող չքաւոր ընտանիք մը, որ 2½ ղրշ. հայթայթած էր, օր մը անցընելու համար գոնէ 2—3 նոյն ալիւր ձեռք բերելու խղճահար կ'ըլլայ։ Իր զաւակին համար, տարեկան ընդամէնը «կէս մէճիտ» թոշակ կ'պահանջուի. ամիսներ անցած են, ու դեռ բան մը չէ տուեր։ Տղան դպրոցէն ետ ձգել կամ հանել չուզեր. ոչ ալ կ'ուզէ երեւան հանել իր ծայրայեղ կարօտութիւնը։ Կ'ընէ սակայն «ձեռքէն եկած» կրթասիրական պզտիկ զոհողութիւնը. — պատրաստի ունեցած 2 ու կէս ղրշ.ի գումարիկը կ'ղրկէ դպրոցին, ու այդ համեստ ընտանիքն, այն գիշեր, բաղ-ալի ... աղնձելով կ'ուտէ հացի տեղ։ Այս եղելութիւնը պատմողը՝ դրամը վարժապետին տանող անմեղ տղէկն է, որ մանկական պարզմտութեամբ, յաջորդ օրը պատմած է իր դպրոցի ընկերներուն։ Իրապէս սարսռազդեցիկ ու միեւնոյն ժամանակ — աղքատ ընտանիքի մը կողմէ՝ դպրոցասիրութեան տեսակէտով — սիրտ տաքցնող լուր մը չէ՞ սա։ Գ. Կ. Ո.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. — Եւրոպական մամուլն զբաղած է ընդհանուր գնահատումներ ընելու Խորհրդարանին մէջ Թագուհւոյն ճառին և յարակից ատենախօսութեանց վրայ։ Վիեննայի պաշտօնաթերթը կ'ըսէ. «Այս պահուս Անգլիացիք հպարտանալու երկու պատճառ ունին, նախ Ամերիկացւոց հետ իրենց բարեկամութիւնն և երկրորդ Գերմանիոյ հետ իրենց համաձայնութիւնը։ Հետեւաբար Գահաճառին ընթերցումն հաճոյք պիտի չպատճառէ Բեդերսպուրկի և Բարիզի մէջ»։ Ուրիշ աւստրիական թերթ մը կ'խոստովանի թէ Լորտ Սալզպըրիի ճառը խաղաղասիրական արտայայտութիւն մ'է։ «Լորտ Սալզպըրին և առ հասարակ անգլիացի բոլոր պետական մարդիկը ճանչցողները փորձառու եղած են թէ անոնք ո՛րքան համարձակօրէն խօսին, ա՛յնքան մեծ կ'ըլլայ խաղաղութեան պահպանման հաւանականութիւնն. որովհետեւ երբ անգլիացի նախարար մը պատերազմ ընել փափաքի, Անգլիան տկար և նուաստացուցած կ'ներկայացնէ, հասարակաց կարծիքը մորակելու համար։ Տարակոյս չկայ որ Անգլիա Ֆրանսայի վրայ իր գերակշռութիւնը կատարելապէս հաստատելու կ'աշխատի, երկու երկիրներուն միջեւ առկախ խնդիրները ի հարկէ լուծել տալու համար։»

—Պերլինի Վոսիշէ Զայդունկ կ'գրէ «Լորտ Բիմպըլի և Լորտ Սալզպըրի աչքէ անցուցին միջազգային քաղաքականութեան բոլոր կէտերն, և վերջինը մանաւանդ խօսեցաւ ա՛յնքան վարպետութեամբ և փափկանկատութեամբ որքան անկեղծութեամբ։ Բեդերսպուրկի և Բարիզի մէջ անգլիացի պետական մարդուն բացատրութիւնք շատ տարբեր զգացումներ պիտի պատճառեն։ Լորտ Սալզպըրի Զարին խաղաղութեան առաջարկին վրայ բարեկամական եղանակաւ խօսեցաւ, բայց իր դիտողութիւններն համեմատ բարեմիտ սկեպտիկութեամբ մը, որ թէև ամէն նախատինքէ զերծ է, դարձեալ գոհացուցիչ չի կրնար ըլլալ Ռուսիոյ համար, քանի որ Սալզպըրի լաւագոյն ապագայի մը վերապահուած կ'նկատէ ինչ որ կարելի չէ սպասել բիրտ ներկայէն։ Լ. Սալզպըրի ճառին քանի մը մասերն ա՛լ աւելի ցաւագին տպաւորութիւն պիտի թողուն Ֆրանսացւոց վրայ, մանաւանդ Սուտանի մասին հատուածն, որ ո՛չ միայն վերջ կուտայ Ֆրանսայի յոյսերուն Եգիպտոսի այդ մասին մէջ, այլ նաև կ'փճացնէ ա՛յն յոյսը թէ Գերմանիա օր մը Ֆրանսայի պիտի վերադարձնէ Ալզաս-Լօռէնը։ Անկէ զատ ճառին այն մասերն որք Անգլիոյ պատերազմական անընդհատ պատրաստութեանց հարկին վրայ կ'խօսին, ըսելով թէ պատերազմի պատճառները տակաւին վերցած չեն, թէ պատերազմի առաջնորդող կիրքերը տակաւին մէջտեղն են, և թէ վտանգն անհետացնող հաւասարակշռութիւնը գտնելու ճամբան տակաւին շա՜տ երկայն է, և թէ անգլիական պետութեան պաշտպանութիւնը կախումն ունի իր արթնութենէն և պատրաստականութենէն, —ճառին այս բոլոր մասերը մէյմէկ փուշ են Ֆրանսայի դէմ։ Անգլիոյ և Գերմանիոյ յարաբերութեանց վրայ Լորտ Սալզպըրիի յայտարարութիւնը մեծապէս շահագրգիռ է մեզ Գերմաններուս համար, և կ'յուսացուի թէ վերջ պիտի տայ Ֆրանսական շրջանակներու մէջ կատարուած հաշիւներուն, որոց համեմատ իբր թէ կռիւ մը կարելի է առաջ բերել Գերմանիոյ և Անգլիոյ միջեւ ի շահ Ֆրանսայի»։

—Իտալական մամուլն ալ գոհ մնացեր է Գահաճառին խաղաղասէր յայտարարութիւններէն։ Մանաւանդ կը յայտարարէ թէ Թագուհւոյն Գահաճառն Եւրոպայի մէջ հրատարակուած առաջին պաշտօնական թուղթն է, որուն մէջ հաստատուած է թէ բրիտանական կառավարութիւնը պիտի չընդունի ծայրայեղներու դէմ ի Հռոմ գումարուած դեսպանախորհրդոյն որոշումներէն մի քանին միայն։ Երբեակ Զինակցութեան օրաթերթերն իրենց գնահատումներով կ'ջատագովեն ընդհանրապէս Անգլիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը, Սուտանեան գաւառներուն խնդրոյն մէջ մանաւանդ այդ կուտան այդ քաղաքականութեան, ի հեճուկս Ֆրանսական և ռուսական օրաթերթերուն և այդ երկու երկիրներուն քաղաքականութեան։

ՄԱՌՇԱՆԻ ԱՐՇԱՒԱԽՈՒՄԲԸ. — Ֆրանսական կառավարութիւնը լուր առաւ թէ Մառշան հրամանատար Յվր. 11ին հասեր է Խիբօդ, Սապատի վրայ, ուր թողուց իր առմակներն, և ուրկէց սկսաւ իր ընթացքը շարունակել ցամաքէն դէպի Ատիս-Ապէպա (Հապէշաստան)։ Կ'ենթադրուի թէ այս պահուս Մառշան և իր ընկերք հանդիպած են Ֆէվռ Ֆրանսացւոյն, զոր Հապէշաստանի Ֆրանսական ներկայացուցիչն յատկապէս ղրկած է ատեւստ հասցնելու անոնց։ Արշաւախումբին բոլոր անդամներուն համար կ'ըսուի թէ ողջ առողջ են։

ՍԱՔՍ-ՔՈՊՈՒՐԿ-ԿՈԹԱՅԻ գահաժառանգ իշխանին յուղարկաւորութեան հանդէսին ներկայ էին եւրոպական արքունեաց կողմէ պատգամաւորներ։ Մարմինն առժամապէս զետեղուեցաւ ի Քոպուրկ Ֆրիտրիշգայն Դղեակին եկեղեցւոյն կամարին տակ, որ գարերէ ի վեր գործածուած չէր։ Արարողութիւնը կարելի եղածին չափ պարզ կերպով կատարուեցաւ։ Մարմինն յետոյ պիտի ամփոփուի Քոպուրկի Արքայական Դամբարանին մէջ։ Ռումանիոյ արքունիքը 14 օր սուգ պիտի բանէ։ Սպանիոյ արքունիքն հինգ, իսկ Աւստրիոյ արքունիքն ալ վեց օր սուգ հրամայեց։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.—Սպանիոյ արտաքին գործոց նախարարն երկու կարմիր Տետրակներ հրատարակեց, որք կ'պարունակեն վերջին պատերազմին հետ կապ ունեցող դիւանագիտական թղթակցութիւնը, հաշտութեան նախնական Յիշատակագրին համար բանակցութիւնները Ուաշինկթընի մէջ, և Բարիզի հաշտութեան վերջնական դաշնագրին, որ կնքուեցաւ Դեկտ. 12ին, բանակցութիւնները։ Այդ տետրակներուն մէջ ամփոփուած են Հաշտութեան Յանձնաժողովին ընթացքին վրայ սպանիական պատուիրակներուն նախագահ Մոնդէրօ Րիոսի ղրկած ամենօրեայ տեղեկագրերը։ Անոնց ընթերցումն յայտնապէս ցոյց կուտայ թէ Միացեալ Նահանգները մինչեւ վերջ պնդած են չընդունիլ բնաւ Բարիզի պայմանագրով Սպանիա բրած է իր իշխանութիւնը պահպանելու Անտիլեանց վրայ։ Ամէնէն աւելի հետաքրքրական և նոր իրողութիւնը սա՛ է թէ Սպանիա ոչ միայն աղէկ մը չէր հասկցած Ամերիկացւոց գաղափարները Փիլիպպեանց մասին մինչեւ Բարիզի մէջ կատարուած բանակցութեանց վերջերն, այլ թէ Մոքինլի Նախագահն անգամ այդ մասին իր միտքը պէտք եղածին չափ բացատրած չէր ո՛չ Ուաշինկթընի Ֆրանսական դեսպան Քանպոնի, որ երկու կառավարութեանց միջնորդն էր, և ոչ յետոյ հաշտութեան նախնական յիշատակագրին բանակցութեանց ատեն։ Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնն այսպէս ընելով, նպատակ ունէր գործելու բովանդակ ազատութիւն իրեն վերապահել Փիլիպպեանց վարչութեան և կառավարութեան ձեւին վրայ, երբ այդ մասին բանակցելու ժամանակը գար։ Հրատարակուած Նամակները ցոյց կուտան թէ նոյն իսկ մինչեւ Հոկտ.ի կէսը Մաքինլի Նախագահ Լուզոն կղզին Ամերիկայի կցելու գաղափարն ունէր միայն, և թէ Հոկտ.ի վերջերը միայն որոշեց իր պահանջումներն աւելցնել ամբողջ կղզեխումբին վրայ։ Ամբողջ Թղթակցութեան մէջ, որ 518 էջէ կը բաղկանայ, ամէնէն ակներեւ մասն է Սպանիացի պատուիրակներուն յամառութիւնն Ամերիկացւոց պահանջումները մերժելու, թէեւ Ուաշինկթընի կառավարութիւնն իր պահանջմանց համար ա՛յնպիսի լեզու մը կ'գործածէր որ բնաւ տարակոյս չէր թողուր իր անդրդուելի դիտաւորութեան վրայ։

ՆԻՒՖԱՈՒՆՏԼԷՆՏԻ խնդիրն ուսումնասիրելու համար անցեալ տարի տեղւոյն վրայ քննութիւն կատարող անգլիացի պատուիրակներն ի մօտոյ պիտի հրատարակեն իրենց տեղեկագիրն, որ սոսկալ հատոր մը պիտի ըլլայ։ Նիւֆաունտլէնտի մասին Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջեւ առկախ խնդիրները նոր երեւոյթի մը յանգած չեն տակաւին։

ԳԵՐՄԱՆ Նախարարապետ Հօհէնլոհէ իշխան, բժշկաց խորհրդով, ներկայ չեղաւ Քոբբինվի կոմսին յուղարկաւորութեան հանդէսին, որուն սակայն ներկայ էին քանի մը նախարարք և Բայխստակի անդամներ։ Կոմսին յուղարկաւորութեան օրն ի նշան սգոյ Բայխստակը չգումարուեցաւ։

ԵՐԿԱԹԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.— Նիւ Եորքէ կ'հեռագրուի թէ Երկաթի և Պողպատի ամերիկեան բոլոր ընկերութիւնք ի մօտոյ վերջնական կարգադրութեան մը պիտի յանգին, երկաթի առեւտուրը մենաշնորհ ընելու իրենց մէջ։ Բոլոր մեծ վաճառատուները պիտի միանան։ Միացեալ Ընկերութեանց դրամագլուխը պիտի ըլլայ չորս հարիւր միլիոն տոլար։ Ոմանք կ'ըսեն նոյն իսկ վեց հարիւր միլիոն տոլար։ Նոր կարգադրութեան մէջ Քարնըճի Տունը հարիւր յիսուն միլիոն տոլ. բաժնեգին պիտի ունենայ։ Ուրիշ փոքր ընկերութիւններ այս նոր Դաշնակցութեան մէջ պիտի ունենան իւրաքանչիւրն հարիւր միլիոնի չափ բաժնեգին։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՑ ՄԷՋ.— Զօրավար Օդիս Մանիլայէ կ'հեռագրէ Փետր. 8 թուով.—«Կացութիւնն արագ արագ կ'բարւոքի։ Երէկ մինչեւ ուժ մըն դէպի հարաւային արեւելք զինուորական խուզարկութիւն կատարուեցաւ, առանց սակայն յամառ ընդդիմութեան մը պատահելու։ Ապստամբներու բանակն իր միութիւնը կորսնցուցած է, և բնիկները գիւղերը կ'վերադառնան սպիտակ դրօշներով։ Փետր. 4ին Ակինալտօ խուսափողական Յայտարարութիւն մը հանեց, Ամերիկացւոց վրայ ձգելով պատերազմին նախաձեռնութիւնը։ Երկրորդ օրն, 5ին, ուրիշ Յայտարարութեամբ մը կ'հրաւիրէ զամենքը դիմադրել ամէն օտար արշաւողներու դէմ։ Մեր բռնած շրջանակին մէջ իր ազդեցութիւն փճացաւ։ Ակինալտօ հիմա դիմում կ'ընէ թշնամութեանց դադարման և բանակցողվի մը գումարման։ Ապստամբապետին չպատասխանեցինք։ Քաղաքն հանդարտ է. ամէն մարդ իր գործով կ'զբաղի։ Բնիկները զուարթ են և մեզ հետ յարգանքով կ'վարուին։ Ամենքն հիմակ հասկցան ամերիկեան զօրաց կռուող յատկութիւնները։»

—Ամերիկացիք վերջին պատերազմէն խրատուած, խիստ գաղտնի կ'պահեն Օդիս զօրավարին հաղորդուած հրամանները։ Օդիս զօրավարին վերջին տեղեկագրերէն կ'երեւի թէ ամերիկացիք 56 մեռեալ և 194 վիրաւոր ունեցած են։

—Պատերազմական նախարարն հեռագրեց Օդիս զօրավարին՝ կարելի եղածն ընել Ակինալտօն գերի բռնելու և պահելու զայն, մինչեւ որ Ուաշինկթընէ նոր հրահանգներ տրուին։

—Սպանիացի Զօր. Րիոս Մանիլայէ հետեւեալ հեռագիրն ուղղած է ի Մատրիտ.—«Ամերիկացիք ետ մղեցին Փիլիպպեանները, քսան և չորս ժամ տեւող կռուէ մը ետք։ Փիլիպպեանք այս պահուս բռնած են մեր երբեմնի բռնած դիրքերը։ Ամերիկացիք իրենց հրետանիով և նաւատորմին թնդանօթներով կործանեցին քանի մը գիւղեր և բնիկչայ հետ մեծ խստութեամբ վարուեցան։ Բազմաթիւ ձերբակալումներ կատարուեցան ի Մանիլա։ Փողոցները զինուորներով բռնուած են, որք բնիկներուն կ'արգիլեն դուրս ելնել։ Թշնամութիւնք դադրած են։ Շատ կ'վախնամ թէ վերջին դէպքերը ծանր հետեւութիւններ պիտի ունենան սպանիացի գերիներուն համար, և կարելի եղածը պիտի ընեմ մեր գատին համար ներկայ պարագաներուն ներքեւ։»

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ. — Տակաւին պաշտօնապէս իմաց տրուած չէ հոլանտական կառավարութեան թէ Զարին առաջարկած դեսպանախորհրդն ի Լա Հէ պիտի գումարուի։ Միայն թէ հոլանտական իշխանութիւնք յայտարարած են թէ Պատուիրակները սիրով պիտի ընդունուին եթէ Լա Հէ ընտրուի գումարման կեդրոն։ Դեռատի թագուհին և իր նախարարք փայլուն ընդունելութիւն պիտի ընեն անոնց։ Հաւանական է որ Դեսպանախորհուրդը Մայիսէն առաջ չգումարուի։

ՊՈՒԼՂԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆՈՒՀՒՈՅՆ համար Բարիզի Մատըլէն եկեղեցւոյն մէջ կատարուած հոգեհանգստեան պաշտօնին ներկայ էին գնդապետ մը, Ֆէլիքս Ֆօռ նախագահին կողմէ, արտաքին գործոց նախարար Տէլքասէ, Ծերակոյտին նախագահ Լուպէ, Պրիսոն, Պուածուա և Հանոդօ։

—Վիեննայի Ֆրանչիսկեան եկեղեցւոյն մէջ եւս հոգեհանգիստ կատարուեցաւ, որուն ներկայ էին Աւստրիոյ նախարարապետ Թուն կոմս, քանի մը պաշտօնական և պետական անձնաւորութիւնք. Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Գերմանիոյ, Իտալիոյ և Ռուսիոյ դեսպաններն իրենց բարձրաստիճան պաշտօնատարներով, քանի մը փոքր պետութեանց ներկայացուցիչք, եւ Տքր. Հէրցֆէլտ, որ հանգուցեալ իշխանուհւոյն վերջին ժամերուն ներկայ եղած էր։

ՉՈՐՍ ՕՐ ԹԱՂՈՒԱԾ. — Հեղեղատական անձրեւներու հետեւանքով, հողի խոշոր մասեր փլչելով, իրենց տակ թաղած էին երկրագործ մը ի Կաանքան (Ֆրանսա)։ Իրեն օգնութեան ղրկուած ճարտարագէտ զինուորք յաջողեցան ողջ դուրս հանել զայն, չորս օրուան դժնդակ բանտարկութենէն։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ.—Ռուս զինուորական Սվէգ օրաթերթը քննելով Ֆրանսայի ընթացքին դէմ Անգլիոյ բռնած դիրքը, կ'ըսէ.—«Անգլիացւոց հետ խաղաղութեամբ ապրելու համար չափանց արարողութիւններ ընելու չէ։ Մինչդեռ Գերմանք իրենց ռուսատեաց զգացումներով կը ջանային սիրելի ըլլալ Անգլիացւոց, Թագուհւոյն նախարարները սակայն կ'արհամարհէին զանոնք։ Բայց Վիլհէլմ կայսեր Քրիւկըր նախագահին ղրկած հռչակաւոր հեռագրէն ի վեր, Անգլիացիք ինչ ընելնին չէին գիտեր Գերմանիոյ հաճոյ ըլլալու համար։ Յորմէհետէ մեք Ռուսերս ալ կրավի գիրք մը բռնեցինք, Լոնտոնի մէջ զմեզ կ'յարգեն, նոյն իսկ մեզ դէմ ուղղուած յարձակումներուն հակառակ։ Նոյն իսկ Չէմպըրլէն, որ անցեալ տարւոյն սկիզբն յայտնապէս կ'ամբաստանէր մեր կառավարութիւնը թէ իր խօսքը չի պահեր, հիմա կ'յայտարարէ թէ ուրախ կ'ըլլայ զինակցութիւն մը կնքելով այնպիսի երկրի մը հետ, որուն խօսքին պէտք չէր հաւատալ իր կարծիքով։ Ֆրանսա եւս նոյն փորձն երբեմն ըրաւ Անգլիոյ հետ։ Հանոդօ, որ շատ լաւ հասկցած էր Անգլիացւոց նկարագիրը, կրցաւ զանոնք ծանր ...ութեց իրեն առջեւ։ 1893ին Սիամի վէճին ատեն Անգլիացիք փոյթ ձգեցին գործը վերէն բռնել։ Բայց Հանոդոյի պաշտօնաթողն զանոնք արթնցուց իրենց երազէն։ Անգլիա մեծ իւրաքանչում հանելէ ետք սորվեցաւ հաւասար ապստամբ մը փնտռել։ Այսպէս եղաւ նաեւ Մատակասքարի և Թունուզի գործերուն մէջ։ 1896ին Պէռթըլօ և Պուրժուա Ֆրանսական դիւանագիտութեան չեզոքը փոխեցին։ Տէլքասէ ուզեց անոնց օրինակին հետեւիլ, և վարձքը շուտով առաւ — Ֆաշոտայի դէպքը։ Հանոդոյի նախարարութեան ժամանակ Անգլիացիք չէին դադրեր Ֆրանսայի զինակցութիւնը խնդրելէ։ Հիմակ որ Տէլքասէ իր բարեմտութեան հաւաստիքը տուաւ առանց փոխարինութեան զՖաշոտա պարպելով, Անգլիացիք կ'շարունակեն վէճերով նեղել զայն սոսկալի կերպով։ Հազիւ թէ Մառշան Ֆաշոտան թողուց, Անգլիացիք Նիւֆաունտլէնտի խնդիր հանեցին, նաև Մատակասքարի։»

ՍԵՎԱՍՏԱՊՕԼԻ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏԸ.— Ռուս կառավարական բարձրագոյն շրջանակներու մէջ կ'մտածուի Սեվաստաբոլը պահել իբրեւ առեւտրական նաւահանգիստ։ Ռուսիոյ ներքին գործոց նախարարը քաղաքին կուսակալէն մանրամասն տեղեկագիր մը ուզեց քաղաքապետութեան փափաքին համեմատ։

ՎԱՐՇԱՒԱՅԷ կ'հեռագրուի թէ Լոնտոնեան մեծ վաճառատուն մը ներկայացուցիչն ի Տամպովա, բուռսիական Լեհաստանի սահմանագլխուն վրայ, երկուքուկէս միլիոն բուղ հանքածուխ գներ է անգլ. Նաւատորմիղին համար, որ անհուն քանակութեամբ հանքածուխ հաւաքելու եռեւէ է։ Առաջին անգամն է որ Անգլիա հանքածուխ կ'առնէ ռուսական Լեհաստանէ։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՍԻՊԵՐԻԱՅԷ կ'ծանուցանեն թէ ութ օրէ ի վեր տեղացող սաստիկ ձիւներուն պատճառաւ մեծ աւերումներ տեղի ունեցած են։ Շատ գիւղեր տուները թաղուած են ձիւնի տակ մինչեւ տանիքը։ Մինչեւ հիմայ 200 հոգի կորսուած են։

ՏԱՅՐԱՑԵՂՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ ի մօտոյ օրինագիծ մը պիտի ներկայացուի անգլ. Խորհրդարանին։ Տէյլի Քրօնիքլ այս լուրը տալով, կ'յուսայ թէ կառավարութիւնը պիտի չսեղմէ այն ազատութիւնները զորս մինչեւ հիմա կ'վայելեն օտարականք Անգլիոյ մէջ։ (Սերվէդ)

ՇԱՆԿԱՅԷ կ'հեռագրուի թէ ֆրանսացի քարոզիչ մը եւս սպաննուեր է ի Շանկաջ, Հիւբէ գաւառին մէջ։ Քարոզչին մարմինը կտոր կտոր եղած ծառէ մը կախուած գտնուեցաւ (Ֆրանսա քանի՞ տարուան ... վարձակալութիւն պիտի ուզէ Չինէն։ Մ. Խ.)

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ և իտալական մաքստուններուն հրաման տրուեցաւ կիրակի օրէն սկսեալ գործադրել երկու երկիրներու արտադրութեանց համար որոշուած սակագոյցը։

ԼՈՆՏՈՆԷ հեռագիր մը կ'ծանուցանէ թէ գաղթային նախարար Չէմպըրլէնի անձնական տկարութիւնը դժգոհութեան ցոյց մ'է Լորտ Սալզպըրիի և Պալֆուրի դէմ, որք Ֆրանսայի ժամանակ տուին իր ծովեզերքներուն պաշտպանութիւնը պատրաստելու։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԷ ԼՈՒՐԵՐ. — Ռուսական դեսպան Մ. Օնու անցեալ Ուրբ. օր Եորկիոս Թագաւորին ներկայացաւ։ Ն. Վեհափառութիւնն ունկնդրութեան ընդունեց նաեւ պուլկարական գործակատարն, որ Ֆէրտինանտ իշխանին կողմէ շնորհակալութիւն յայտնեց, Թագաւորին ցաւակցական հեռագրին համար։

— Պոլսոյ հելլենական ընդհ. հիւպատոս Մ. Խվէէնիտէս եւս երէկ Եորկիոս Թագաւորին պիտի ներկայանար։

— Յունաստանի Նիքոլա իշխանն ԵՇ. օր Աթէնքէ մեկնեցաւ, անպաշտօն կերպով ուղեւորութիւն մը կատարելու։ Իր բացակայութիւն իբր մէկ ամիս պիտի տեւէ։

—Թագաւորն ունկնդրութեան ընդունեց զտիկին Տուչէ իտալացի հռչակաւոր դերասանուհին, որուն ապարանջան մը ընծայեց։

—Պուլկարական գործակատար Տիմիթրոֆ քանիցս տեսակցեցաւ Վարչապետ Զայիմիսի հետ, Յունաստանի և Պուլկարիոյ միջեւ նաւագնացութեան պայմանագրի մը կնքման համար, որոյ ստորագրումը մօտալուտ է։

ՏՔԹ. Կ. ԱԹԱՅԱՍԵԱՆ որ 15 տարիէ ի վեր, իբր բժիշկ, վիր-բոյժ մանկ-բոյժ, յաջողակութեամբը գոհ ըրած էր հասարակութիւնը. վերջերս ուղեւորութիւն մ'ըրաւ Եւրոպա, մօտէն ուսումնասիրելու արդի վիրաբուժական գործողութեանց վերջին կատարելագործութիւնքը, գլխաւոր բժշկական կեդրոններուն՝ Էտինպուրկի, Լոնտոնի, Բարիզի եւ Վիեննայի հիւանդանոցներուն մէջ տարիէ մը աւելի է՛ն նշանաւոր վիրաբոյժներուն կատարած գործողութիւնները մօտէն ուսումնասիրած է. մանաւանդ ԿԱՆԱՆՑ՝ ներքին գործարաններու ամէն գործողութիւնները (լարարոթոմի) և պէտք եղած գործիքներն հոգալով վերադարձած է իր բնակավայրն ԻԶՄԻՐ։ Պատիւ ունի ծանուցանել թէ պատրաստ է դարմանել ամէն հիւանդներ և կատարել ամէն տեսակ վիրաբուժական գործողութիւն մանաւանդ որ և է մասին վրայ։ Կ'ամոքէ կոտրած և խախտած ոսկորներն նորագոյն կերպերով։ Մասնաւորապէս կ'դարմանէ կանանց հիւանդութիւններն էն կատարելագործեալ մէթոտներով։ Ամէն Ուրբաթ 3էն կ'դարմանէ աղքատաց ԱԿԱՆՋԻ, ՔԹԻ և ԿՈԿՈՐԴԻ հիւանդութիւններն եւ վիրաբուժական գործողութիւն կ'կատարէ։ 3—1

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՈՒՄ

«Տէր Աստուած կայս. կեանքն երկարէ ու փառքն աւելցնէ։ Վեհ. Սուլթանին հօրաքրոջ՝ Ատիլէ Սուլթանուհւոյն՝ մահը սաստիկ վիշտ պատճառած ըլլալով Ն. Կայս. Վեհափառութեան, զինուորական երաժշտաց խումբն, որ ամէն տարի Պայրամի առթիւ կայս. Պալատան մէջ նուագելու սովորութիւն ունի, հրաման ստացաւ այս տարի չնուագելու, և այս առթիւ կայս. սովորական պարգեւները բաշխուեցան զինուորական երաժիշտներուն։»

ՄԱՀ ԱՏԻԼԷ ՍՈՒԼԹԱՆՈՒՀՒՈՅՆ.— Ինչպէս Պաշտօնական Ջեկոյցով ծանուցուած է, Ատիլէ Սուլթանուհւոյն մահը մեծ վիշտ պատճառած է Ն. Կայս. Վեհափառութեան, և կայս. բոլոր հաւատարիմ հպատակներուն սիրտը տխրութեամբ լցուցած։ Սուլթանուհին երջանկայիշատակ Սուլթան Մահմուտ Բ.ի դուստրն էր, և ծնած էր 1241 տարւոյ Շէվվալ 22ին, որով իր մահուանէն 22 օր առաջ 75 տարին լրացուցած էր։ Յաւերժայիշատակ Սուլթան Մէճիտի օրով, այն է 1260ին ամուսնացած էր Գափուտանը Տէրեա (ծովակալ) Մէհմէտ Ալի փաշայի հետ։ Սուլթանուհին բարեսիրտ, ողորմած ու կրօնասէր կին մ'էր։ Թուրք թերթերն ողբալով Սուլթանուհւոյն մահուան վրայ, կ'ըսեն թէ Գաւս Պաշամ ըսուածն է այս, զի մինչ բոլոր խալմք սկսած էին զուարթ սրտով Պայրամ ընել, և աղն մէկ ժամ վերջը տխուր լուրը սգոյ մէջ ընկղմեց զիրենք։ Այսպիսի պատուական Սուլթանուհւոյ մը կորուստն, ինչպէս կայս. արքունիքը, նոյնպէս Վեհ. Սուլթանին բոլոր հաւատարիմ հպատակներուն սիրտերը դառն վշտով համակած է։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ. — Հանգուցեալ Սուլթանուհւոյն յուղարկաւորութեան հանդէսն երեկ կատարուեցաւ մեծ շքով։ Պալատական նաւակներ յատկացուած էին դագաղն ու յուղարկաւորներն Էյուպ փոխադրելու համար։ Դագաղը Սալըրաքարի ծովեզերեայ ապարանքէն պալատական հինգզուգաթի նաւակ մը դրուեցաւ։ Ապարանքէն մինչեւ Էյուպի նաւամատոյցը, թէ՛ դագաղակիր նաւակին և թէ անոր ընկերացող յուղարկաւորաց նաւակներուն մէջ, Իմամներ ու Տէրվիշներ բարձրաձայն օրհներգութիւններ կ'երգէին, անուշաբոյր խնկամաններ ի ձեռին։ Կայս. հրամանաւ, ծովային զօրաց գումարտակ մը նաւամատոյցին վրայ բարեւի կեցած, զինուորական պատիւներ ընծայեց։ Նաւամատոյցին վրայ ներկայ կ'գտնուէին կայս. Թիկնապահ Միւշիր Շաքիր փաշա, Ա. Սենեկապետ Հաճի Ալի պէյ, ոստիկանութեան նախարար Շէֆիգ պէյ, Նաւահանգստի գեր-հրամատար Մէհմէտ փաշա ու այլ ծովային պայք, որք դագաղը ձեռքի վրայ տարին Էյուպի մզկիթն ուր աղօթքներ կարդացուեցան, և Ճէնազէ Նամազին տեղի ունեցաւ։ Յետոյ դագաղն հանդիսաւոր թափորով և տէրվիշներու երգեցողութեամբ, առաջնորդուեցաւ ի Պօսդան Իսկէլէսի, ծովակալ Մէհմէտ Ալի փաշայի դամբարանը։ Սուլթանուհին թաղուեցաւ իր ամուսնոյն շիրմին յարակից շիրմի մը մէջ, զոր կանխաւ պատրաստել տուած էր։ Յուղարկաւորութեան ներկայ կ'գտնուէին բոլոր նախարարք, Վեհ. Սուլթանին փեսաները, կայս. քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան հետեւորդք, Օսմ. աւագանին ամբողջութեամբ։

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ. — Եւրոպական վեհապետք ցաւակցութեան հեռագրեր ուղղեցին ի Կայս. Պալատ։ Վեհ Սուլթանն հեռագրաւ պատասխանեց։

—Երէկ բոլոր նախարարք և բարձրաստիճան պաշտօնատարք կայս. Պալատ երթալով, իրենց ցաւակցութիւնը մատուցին յոտս կայս. Գահոյից։

—Դեսպանատանց Ա. Թարգմանիչներն և սեղմանաւորական օտար հաստատութեանց տնօրէններն եւս երէկ կայս. Պալատ երթալով, իրենց վշտակցութիւնը մատուցին Վեհ. Սուլթանին։

—Երէկ մեծաքանակ ողորմութիւնք բաշխուեցան Էյուպի աղքատներուն, հանգուցեալ Սուլթանուհւոյն հոգւոյն համար։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ փեսաներէն Տամատ Հասան Հիւսնի փաշա եւս երէկ մեռաւ։ Յուղարկաւորութիւնն այսօր պիտի կատարուի արժանավայել շքով, և մարմինը պիտի ամփոփուի Սուլթան Մահմուտի դամբարանին յարակից գերեզմանատան մէջ։

ԵՄԷՆԻ ՆԱՀԱՆԳԸ.— Եմէնի ապստամբաց դէմ օսմ. զօրքերուն տարած վերջին փայլուն յաղթանակն ոչ միայն օսմ. տէրութեան բարեացակամ օտար թերթերն, այլ և ի վաղուց անտի թշնամի ու կողմնակալ համարուած թերթերն անգամ կ'հաստատեն իրենց վերջին թիւերով, և կ'խոստովանին թէ խաղաղութիւնն ու անդորրութիւնը վերահաստատուած են նոյն նահանգին մէջ։ (Սապահ)

—Մահմուտէի Գափլան շոգենաւն, որ Եմէնի կայս. բանակին համար բժիշկ, դեղագործ, հիւանդապահ և

վիրաբուժական գործիքներ ու դեղեր կ'առնէր, անմիջապէս ճիտաէ ժամանելու։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԳԱՒԱՌԷ.—Նոյն Փոյլ Բէյէ կ'ծանուցանէ թէ յունվ. 17/29ին Սկիւպի մէջ պուլկար և սերպ ուսանողներ կռիւ ըրեր են, և իրենցմէ տասն հոգի վիրաւորուեր, 12 հոգի ալ ձերբակալուեր են։ Փետր. 5ին ալ (Ն. Տ.) Մանասթըրի Պուլկարներ Թէոտոր Բօրանդովիչ անուն սերպ մը սպաններ են։ Ասոր վրայ կռիւ մը ծագելով, պուլկար մը սպաննուեր և երկու պուլկար վիրաւորուեր են։ Բաբերախտաբար ոստիկանութիւնը ճըշտիւ կատարեր է իր պաշտօն, և ուրիշ անկարգութեանց առաջքն առնուեր է։ Քանի մը Պուլկարներ ձերբակալուեր են։ Ինչպէս այս դէպքեր ալ կ'ցուցնեն, Ռումէլիի գաւառաց մէջ Սերպք և Պուլկարք սաստիկ թըշնամի են իրարու։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպան Մր. Սթրաուս, նախընթաց օր պարսկական դեսպանատունն երթալով, հրաժեշտի այցելութիւն տուաւ դեսպան Միրզա Մահմուտ խանի։

—Բարիզի Օսմ. դեսպան Մունիր պէյ և եպարքոսական թարգման Խայրէտտին պէյ պարսկական դեսպանատունն երթալով, Պայրամի տօնը շնորհաւորեցին։

ԲԵՆԻՐՍԱՊՈՒՐԿԻ Նովոյէ Վրեմիա լրագիրը քաղաքական յօդուածով մը յորդոր կ'կարդայ Պալքաննեան պետութիւններուն որ իրենց ներքին վիճակը բարեկարգելու աշխատին, և ընդհանուր քաղաքականութեան մէջ իրենց անունն առեալ յիշել տալու դէպքերու տեղի չտան, վստահ ըլլալով որ Ռուսիոյ կողմէ որ և է աջակցութիւն պիտի չգտնեն։

ՊԱՆՏՐՄԱ.—Աւետարան ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնն հրաման ղրկեց փութացնել Պանտրմայի նաւահանգստին ու քարափին շինութեան աշխատութիւնները։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Սէրփիչէի գաւառակը կ'ծանուցանէ թէ հրա հրացաններով զինեալ հինգ աւազակներ Կիւչէնօ գիւղէն 70 ոչխար յափշտակեր են, հովիւը սպաննելէ վերջ։ Աւազակները փախեր են դէպ ի Թուրքիա և Հելլէն սահմանագլուխը։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ցնցումներ զգացուեցան անցեալ Եշ. օր Նազիլլիի մէջ։

ՆԱՒԹԻ ՀԱՆՔ.—Փոքսայի գաւառակին հանքաց և անտառաց տնօրէն Սապիթ պէյ Գըրճասաղի մէջ նաւթահանքերու գոյութիւնն հաստատեր է։ Այդ նաւթահանքերու շահագործութեան մենաշնորհին համար, շատ մը խնդրագրեր մատուցուած են ձեռնհաս պաշտօնատան։

ՔԱՐԱՓՆԵՐԸ.—Լոյտ Ընկերութիւնը բողոք բարձաւ Պոլսոյ քարափաց ընկերութեան քմահաճ արարքներուն դէմ, ըսելով որ քարափաց ընկերութիւնը դիտմամբ պարապ մաօւներ կեցնել կուտայ մաքսատան առջեւ, հազար դժուարութիւն ստեղծելու համար այն շոգենաւերուն դէմ որք քարափին չեն մօտենար, այլ բացը խարսխելով, նաւակներով դուրս կ'հանեն իրենց վաճառքները։

ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ.—Պայրամի Ա. օրը, աչահամբոյրի արարողութենէն ետք, Վեհ. Սուլթանին բժշկապետ Մավրոյենի փաշա յանկարծ գլխու պտոյտ մ'ունենալով, ուշաթափ եղաւ և իսկոյն իր բնակարանը տարուեցաւ։ Հոն Ն. Վսեմութիւն սթափեցաւ։ Իր որդին՝ Մավրոյենի պէյ, որուն լուր տրուած էր ի Բերա, փութով վազեց եկաւ իր հօր քով, Տքթ. Էթխպուլի հետ։ Ն. Վսեմութիւն երէկ բաւական աղէկ էր։ Վեհ. Սուլթանն անընդհատ լուր առնել կ'ուտայ Իր ծերունի և անձնուէր ծառային առողջութեան վրայ։

ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԸ.—Ելմտական նախարարութիւնն 1315 տարւոյ ելմտացոյցին պատրաստութեամբ զբաղած է։ Կառավարական գանձարան պաշտօնատունք արդէն սկսած են իրենց ծախսերու եկամտացոյցները պատրաստել և Մալիէ ղրկել։

ՅՈՒՆԱՑ Պատր. փոխանորդը, գործակատար Իքիմավիս էֆ.ի հետ, ի դիմաց Պատրիարքին, երէկ այցելութիւն տուաւ Պետական Խորհրդոյ նախագահին, Նախկին նախարարներու և այլ բարձրաստիճան պաշտօնատարաց։

ԱՐՔԻՊԵՂԱՔՈՍԻ կուսակալ Ալէտտին փաշա քանի մ'օրէ ի վեր Միտիլլի կ'գտնուի քննական պաշտօնով։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.—Կայս. անձն. Գանձուն նախարար Վսեմ. Սագըզ Յովհաննէս էֆ., կայս. հրամանաւ, անձամբ Աչիրէթներու վարժարանն երթալով, դրամական նուէրներ բաշխեց ուսանողներուն, Պայրամի առթիւ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆԸ, Վեհ. Սուլթանին ցուակցական հեռագրին ի պատասխան, իր շնորհակալութեան հեռագրին մէջ հաւաստիք տուած է թէ՝ պուլկարական նոր նախարարութիւնն ու բովանդակ պուլկար ժողովուրդն հաւատարմական զգացումներ կ'սնածեն Ն. Կ. Վեհափառութեան համար։

ՃԱՎԱՅԷ եօթն պատանիք մայրաքաղաքս հասնելով, կայս. հրամանաւ ընդունուեցան Աչիրէթներու վարժարանն, որ Վեհ. Սուլթանին բարձր հովանաւորութեան տակ կ'գտնուի։

ԻԶՄԻՐԻ մաքսատան նախորդ վերատեսուչ և Մաքսային ժողովոյ անդամ Մուհիթտին պէյ նախընթաց գիշեր մեռաւ։ Յուղարկաւորութիւնն երէկ կատարուեցաւ կայս. անձնական Գանձուն ծախքով, և մարմինն ամփոփուեցաւ Սուլթան Մահմուտի գամբարանին յարակից գերեզմանատան մէջ։

ՊԱՅՐԱՄԻ ՏՕՆԸ շատ մը գաւառներու մէջ Շբ. օրն սկսած է։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ու Արաբիոյ միջեւ գըծուած հեռագրաթելին, Ատանայի և Տարսոնի միջեւ ստէպ կ'խանգարուէր Սիհան գետին մերթ ընդ մերթ յորդելուն պատճառաւ։ Այս անպատեհութեան առաջքն առնելու համար, հեռագրաթելը փոխադրուեցաւ Ատանա-Տարսոնի երկաթուղւոյ գծին երկայնքը։

ԲՐԷՎԷԶԱՅԻ Յունաց Մետրապոլտին դէմ գանգատները շատցած ըլլալով, Եսնեայի Մետրապոլիտն հրաման առաւ անձամբ Բրէվէզա երթալու և քննութիւն կատարելու։

ԱՖՍԱՐԱՅԻ թաղին մէջ, Նպարավաճառ Պօտոս, իր խանութին վրայի տունն ալ վարձելով, մեծ քանակութեամբ քարիւղ և այլ դիւրավառ նիւթեր մթերեր և ապահովագրել տըւեր է։ Յոյն նպարավաճառին այս ընթացքը թաղին մէջ կասկածանաց տեղի տուած է, կ'ըսէ Իգտամ, ձեռնհաս պաշտօնատան ուշադրութիւնն հրաւիրելով։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց Վարչական խորհրդոյ անդամ և անգլիացի արժէտեարց պատուիրակ Մր. Է. Լօու երէկ Լոնտոնէ մայրաքաղաքս հասաւ։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ մէջ վերջին օրերս Եանուս ագա անուն երեւելի Քուրդ մը մեռաւ 135 տարեկան։ Այս մարդ 500է աւելի զաւակ, թոռ և թոռնորդիներ ունէր։

ՍԷՐ-ԼԵՐԱՆ գահաժառանգ Տանիլօ իշխանն յառաջիկայ ամրան այցելութիւն պիտի տայ Յունաստանի արքունեաց։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ մէջ անցեալ տարի պատահած ոճիրներու թիւը պակսած է նախորդ տարիներու հետ բաղդատմամբ։

—Աղէքսանդրիոյ մէջ, Յոյն վաճառական մը իր վաղամեռիկ դեռատի կնոջ գերեզմանին վրայ անձնասպան եղաւ։

ԷՔԻԹԱՊԼ

ԷՔԻԹԱՊԼ կեանքի ապահովագրական ընկերութեան գործառնութեանց նկատմամբ, կառավարութիւնք քննութիւններ կատարած և այդ ապահովագրական ընկերութեան վըստահելի և կանոնաւոր վարչութիւն մ'ըլլալն հաստատած են։ Այս անգամ, կեանքի անգլ. հռչակաւոր ընկերութիւններէն Բէլիգրն ընկերութեան տնօրէն Մր. Ռօպէրդ Թիւքէրէ, Լընտոնի Էշիւրէնս Գօրբորէշըն ընկերութեան տնօրէն Մր. Արթըր Պէյլիէ և Իգուիթի ընկերութեան տնօրէն Մր. Թօմաս Պօնոէ բաղկացեալ յանձնաժողով մը, ի դիմաց անգլ. ընկերութեանց, նոր քննութիւն մը կատարած է այն պայմաններուն վրայ, որովք ԷՔԻԹԱՊԼ ընկերութիւնը կեանքեր կ'ապահովագրէ, և հետեւեալ կարծիքն յայտնած է. «Ամերիկեան ԷՔԻԹԱՊԼ ապահովագրական ընկերութեան պայմանները քննած ըլլալով, կ'յայտարարենք թէ այդ ընկերութիւն արժանի է ամէն վստահութեան, թէ հաստատուն և ամուր հիմերու վրայ հաստատուած և իր գործառնութիւնք յոյժ կանոնաւոր են, և թէ մեծ օգուտներ կ'ընծայէ այն անձանց որք կ'փափաքին ապահովագրել տալ իրենց կեանքը»։

ԷՔԻԹԱՊԼ ընկերութեան վստահելի, կարող եւ հարուստ մարմին մ'ըլլալն արդէն բազմիցս լրագրաց մէջ հըռչակուած է, սակայն անգլիական վերոյիշեալ երեք հռչակաւոր ընկերութեանց այս պատուաբեր վկայութիւն անշուշտ աւելի վստահութիւն կ'ներշնչէ հանդէպ ԷՔԻԹԱՊԼի։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԲԱՌԻԷ.—Մեծ ցուցադրութիւն գլխարկներու և ուրիշ նիւթերու, մեծ զեղչերով։ Դիմել Բերա, Մեծ փողոց, 188, ԲԱՌԻԷ վաճառատուն. Տէր՝ Սիմոն Տարոլա։ 8—5

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կ'պարունակէ չորս գործողութեանց արագ և դիւրին եղանակներ. —Օսմ. Պետութեան և օտար ազգաց դրամական և չափական դրութիւններն եւ Թուրքիոյ հին եւ նոր չափերուն բաղդատութիւնը. — Տոկոսի հաշիւներու եւ վաճառականական թղթերու զեղչման դիւրագոյն եղանակներ. — Արժեթղթոց և սակարանի գլխաւոր գործողութեանց վրայ կարեւոր գիտելիքներ. —Քամպիօի հաշիւներ Պոլսոյ եւ Եւրոպական գլխաւոր հրապարակներու վրայ. —Աւարտած, են. են։

Գրեց ՀՐԱՆԴ Ս. ԽԱՆՃԵԱՆ

Ջերմապէս յանձնարարուած Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Ուսում. Խորհրդէն. —1899 Տպագր. Ն. Կ. Պէրպէրեան։ 5—2

Մ. ԳԱԼԻՆՏԷՐ Կ'ԶԵԿՈՒՑԱՆԷ ԹԷ՝ Կէտիկ Փաշայի ամերիկեան վարժարանի Ազն. Խնամակալուհեաց և Միս Ճոնսի հաճութեամբ՝ իզական սեռի զգեստուց ՁԵՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ դասընթացք մը հաստատած է, ամէն ԵՇ. կէս օրէ վերջ. արտաքին աշակերտուհեաց համար իւրաքանչիւր 4 դասի այցեգինը 20 ղշ. ԿԱՆԽԻԿ։ 3—1

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱ

Գահիրէէն Եգիպտական կաճառին նախագահ Եագուպ Արթին փաշա, Փետր 3ի նստին մէջ, ճառ մը խօսեցաւ Նուպար փաշայի մահուան առթիւ, որ նոյն կաճառին անդամ էր։ Նախագահն այսպէս խօսեցաւ. «Տեա՛րք, Յունվր. 13 Ուր. օր, Բարիզի մէջ մեռաւ մեր պաշտօնակից Նուպար փաշա։ Այս բարձր ու հանճարեղ իմացականութիւն, իր անհետացած միջոցին, իր հետ կ'տանի ամբողջ Եգիպտացւոց վշտակցութիւնն և մանաւանդ անոնց որք մեզմէ շատերուն պէս մօտէն առիթ ունեցած են զինքը ճանչնալու։ «Ջուր և արդարութիւն,» ահա այս երկու բառերուն մէջ կ'ամփոփուէին նշանաւոր հանգուցելոյն տուած բուռն համակրութիւնն եգիպտական ժողովուրդին համար։ Իր բոլոր քաղաքական կեանքը, իր ամբողջ գործերն իրենց նպատակակէտ ունեցան սա՛ երկու գաղափարները, ժողովրդեան նիւթական բարելաւութիւնն և բարոյական ապահովութիւնն։ Եթէ այսքան կորովով հետամուտ եղաւ, եւ շնորհիւ իր հնարագէտ մտքին, ի գլուխ հանեց բազմաթիւ գործեր, ինչպէս տարապարհակ աշխատութեան բարձումն, և 1867 ի Ֆերմանին մէջ յիշուած միւս առանձնաշնորհումները, խառն դատարաններու հաստատութիւնն, կալուածական սեփականութեան փոխանցման եղանակին փոփոխումն, պատճառը սա է որ Եգիպտոսի ժողովրդեան համար անկեղծ ու լուսամիտ անձնուիրութիւն մը կ'տածէր։ Մեր Ընկերութեան վերաբերեալ գաղափարաց կարգին մէջ, մեզմէ ոչ ոք կրնայ մոռնալ այն հոգածութիւն զոր Նուպար փաշա կ'տածէր մեր աշխատութեանց համար, եւ ոչ ալ այն քաջալերութիւն զոր կ'ընծայէր գիտական խնդիրներով զբաղողներուն, մանաւանդ եթէ անոնք մասնաւորապէս Եգիպտոսի վերաբերէին։ Դուք մոռցած չէք որ իր նախաձեռնութեան շնորհիւ եղաւ որ Մ. Լամօթ, իբր քսան տարի առաջ, առաջին անգամ մեզ խօսեցաւ Նեղոսի փակոցներուն (գոտոց) վրայ, խնդիր որ վերջերս իրականութիւն եղաւ։ Կ'համարձակիմ ըսել թէ այդ միջոցին, Նուպար փաշա միակ, և թերեւս նոյն ինքն Մ. Լամօթէն աւելի աշխատեցաւ այս մեծ ծրագրին գործադրութիւնը կարելի ընելու, որ սահմանուած էր կրկնապատկելու, եռապատկելու եգիպտական երկրագործութեան ունեցած ջրոյ քանակութիւնը։ «Ջուր և արդարութիւն», Նուպար փաշայի պէս լայնամիտ պետական մարդու մը համար ի՜նչ գեղեցիկ գաղափար հետապնդելու, ի՜նչ գեղեցիկ գաղափար Եգիպտոսի վերածնութեան նուիրեալ այս գերազանց իմացականութեան համար։ Եթէ կայ բան որ կրնայ մխիթարել զմեզ իր կորուստեան վրայ, սա՛ մտածումն է թէ Նուպար փաշա, մեռնելու ատեն, իր բովանդակ երազին կատարումն ընդնշմարեց, և թէ այս աշխարհէս մեկնեցաւ այն ապահովութեամբ թէ այս երազ պիտի իրականանայ և թէ Եգիպտացիք, զորս այնքան անկեղծօրէն սիրեց, պիտի վայելեն բարիքները զորս ուզեց ապահովել անոնց, «Ջուր և արդարութիւն»։

— Մէսամէրրի Տախտլէէն շոգենաւն Աղէքսանդրիա հասած պահուն, որ Բարձր Նուպար փաշայի դագաղը կ'բերէր, Աղէքսանդրիոյ կառավարիչ Իսմայիլ Սապրի փաշա, Տիգրան փաշա և բազմաթիւ ազգականք ու բարեկամք նաւամատոյցը կ'գտնուէին իրենց ցուակցութիւնն յայտնելու Պօղոս փաշայի։ Պօղոս փաշա որոշած էր մէկ շաբաթ առաջ երթալ Եգիպտոս, բայց իր մայրն ամուսնոյն մահուան վրայ դառնապէս զգածեալ՝ հիւանդացած էր։ Տիկին Նուպար փաշայի յայտնած բուռն բաղձանաց հակառակ, բժիշկներն արգիլեր են անոր ուղեւորութիւնն յԵգիպտոս։

Ատանայէ մեզ կ'գրեն Յունվր. 24 թուով.—«Տնօրէն Հ. Ամատունի էֆ.ն որ ժամանակին աշակերտած է Նուպար-Շահնազարեան վարժարանին, երէկ Արգարեան վարժարանին մէջ հանգուցեալ Նուպար փաշային հրապարակաւ կենսագրութիւնն ըրաւ աշակերտաց, թուելով Նորին Բարձրապատուութեան բարեգործութիւններն եւ կրթասիրութիւնը. աշակերտք զգածուելով, նոյն պահուն պատահմամբ հոն գտնուող Տ. Խաչատուր Վրդ.էն խնդրեցին որ այսօր պաշտօն և պատարագ մատուցանէ ի հանգիստ հոգւոյ նորոգ հանգուցեալ փաշային՝ ըստ որում այսօր Տ. Խաչատուր Վրդ. որ պատարագիչ էր, Ս. պատարագի միջոցին հոգեհանգիստ կատարեց, ժողովուրդն ալ մոմ ի ձեռին մասնակցեցաւ յիշեալ տխուր հանդէսին։

«—Առաջնորդական ընտրութիւնք. — 1898 տարւոյ բարեբերութեան իբր արդիւնք, ներկայիս ազգայնոց մէջ հարսանիքները վերջին երեք տարիներու հետ բաղդատելով բաւական աւելի պիտի ըլլան. անցեալ կիրակի 25 հատ պսակ կատարուեցաւ, այս շաբաթ ալ 12 ի մօտ է. բարեբախտաբար Մնունդին և Բարեկենդանին միջոցը շատ է. հետեւաբար ամուսնութիւնք ալ շատ պիտի ըլլան։»

Ս. Պատրիարք Հայրն այս առաւօտ Մայր-Եկեղեցիի մէջ ներկայ գտնուեցաւ ժամերգութեանց. Վեհ. Վրդ. պատարագեց։ Յետոյ Պատրիարքարանի ընդունելութեան սրահին մէջ ընդունեց իր անուան շնորհաւորութեան եկող ազգային պաշտօնական մարմիններն և երեւելիները։

—Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ, Ս. գործակատար Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեանի հետ կայս. Պալատ երթալով, իր խորին ցաւակցութիւնն յայտնեց Վեհ. Սուլթանին հօրաքրոջ Բարձր. Ատիլէ Սուլթանուհւոյն մահուան համար, և այս առթիւ արժանացաւ Վեհ. Սուլթանին գոհունակութեան։

—Բարիզի Օսմ. դեսպան Մունիր պէյ երէկ փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Ս. Պատրիարք Հօր։

—Ս. Պատրիարք Հայրն անցեալ ուրբաթ շնորհաւորութեան գնաց Ֆրանսայի նոր դեսպանին։ Մ. Քոնսթան պիտի ընէ փոխադարձ այցելութիւնը։

—Իզմիրէ յունուար 28 թուով մեզ ուղղուած նամակէ մը կ'իմանանք թէ Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանի առաջնորդական ընտրութիւնն հետեւեալ պարագայից մէջ տեղի ունեցած է.—

«Գաւառական ժողովոյ նստին ներկայ էին 20 երեսփոխանք, որոց հինգը քահանայք։ Քուէարկութեան արդիւնքն հետեւեալն եղաւ.—

1 քուէ «Անկողմնակալ Առաջնորդ մը կ'ուզենք».
1 » «Խաղաղութեան Առաջնորդ մը կ'ուզենք».
5 » Գէորգ Եպս. Երէցեան.
13 » Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազան։
—
20 քուէ։

«Կ'յիշեցնեմ սակայն որ Իզմիրի Գաւառական ժողովը կ'բաղկանայ 35 երեսփոխանէ, որոց 28ը միայն ընտրուած կան։ Այս 28էն 20ը միայն հաճեցան ներկայ ըլլալ, թէպէտ Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանի համակիրք կ'փափաքէին քուէներու աւելի պատկառելի թուով մ'ընտրել և պատուել զինք։ 28 ընտրուած երեսփոխանաց միայն 13ին քուէն շահիլ նոր Առաջնորդին համար թէեւ այնքան բարեգուշակ չի համարուիր ոմանց կողմէ, բայց հինգերը մոռցուած ըլլալով, յուսալի է որ Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազան այսուհետեւ ո՛չ թէ այս կամ այն կուսակցութեան այլ բոլոր Իզմիրցիներուն Առաջնորդը պիտի նկատուի, և թեմական գործերը նոր և յուսադրեալ ընթացք մը պիտի առնու։ Ն. Սրբազնութեան համակիրք գովելի ջանքեր ըրին, և է՛ն գործօն կուսակցութիւնն իրենք էին արդէն այս ընտրութեան գործին մէջ։ Միւս երեսփոխաններուն ո՛չ ալ ո՛չ ահեակ չհաւին և նոյն իսկ ժողովի չգալով ցուցած անտարբերութիւնն արդարեւ այպանելի էր։»

—Երուսաղէմայ փոխանորդ Երեցեան Գէորգ եպս., ընկերակցութեամբ Երուսաղէմատան գործակատար Հինքեարպէյէնտեան Բարթող էֆ.ի, այցելեց բոլոր նախարարներուն, և Պայրամի առթիւ շնորհաւորեց զանոնք։

—Մամիկոնեան Միքայէլ էֆ. կիր. նախագահած է Բերայի Թաղ. խորհրդոյ նստին։

—Ուրֆայէ կ'գրեն մեզ վերջին թղթարերով.— Գերմ. հաստատութեանց Տնօրէն Մ. Էքարթ, Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ, Առաջնորդարան ղրկեց զանազան տեսակէ 40 կըտոր զգեստեղէն, որ անմիջապէս բաշխուեցաւ ամէնէն կարօտներուն։

—Եւդոկիայէ մեզ կ'գրեն Յունուար 23 թուով.— «Ժանտատենդը կ'տիրէ քաղաքիս մէջ. քանի մը շաբաթէ ի վեր, օրական 1—2 մահեր կ'պատահին [Հայոց մէջ միայն]։ Ուրիշ հիւանդութիւններ ալ կան, աւելի կամ նուազ երկիւղալի։ Տեղապահ Տ. Զաւէն Ծ. Վ. եւս քանի մ'օրէ 'ի վեր ժանտատենդէ կ'տառապի. այսօր իմացանք որ բաւական աղէկցած է. կատարեալ ապաքինում կ'մաղթենք ի սրտէ։ Սանասարեան վարժարանը բարեբաղդաբար զերծ է այս հիւանդութիւններէ. սան ունեցող ծնողներ կրնան անհոգ ըլլալ։

«—Խաղամոլութեան [illegible] մէջ.—Տխուր լուր մ'ալ Բզիէն։ Խաղամոլութիւնն [թղթախաղ] համաճարակի մը պէս հետզհետէ կ'տարածուի Գասապայի մէջ։ Յաւալին այն է որ տեղւոյն ջոջերը կուտան առաջին օրինակը։ Նոր չէ սակայն այս մոլութիւնն, հին արմատներ ունի։ Խօշմաթլեան գերդաստանէն Յովհաննէս էֆ. որ այդ մոլութենէն բռնուած էր, վերջերս կ'իմանանք թէ, գիշերուան մը մէջ միայն, 100 օսմ. ոսկի խաղամոլութեան տալով, ինքն արդէն տըկար, կաթուած կ'ընէ ու կ'աւանդէ իր վերջին շունչը։ Գէթ ուրիշներ խրատուէին ու օրինակ առնէին։»

—Տփղիսէ կ'գրեն.— «Ս. Հայրապետը Յունվ. 16ին, օրուայ ժամը 2ին այցելեց Կովկասի կառավարչապետ իշխան Գ. Ս. Գոլիցինին և Նորին Պայծառափայլութեան հետ խօսակցութիւն ունեցաւ իւր հօտի գործերի մասին։

«—Մեզ հաղորդում են, որ Սուքիաս արքեպիսկոպոս Պարգեւանը հրաժարական է տուել Ս. Էջմիածնի վանքի ծախսարարութեան պաշտօնից և նրա տեղը նշանակուած է Յովհաննէս եպիսկոպոս Շիրակունին։»

—Հոգաբարձութիւնը շնորհակալութեամբ կ'ծանուցանէ թէ Պօղոս էֆ. Խամէրեան (Բարիզ), իր ամուսնութեան առթիւ, 500 Ֆր. ղրկած է Ազգ. Հիւանդանոցին, ի ձեռն Տիկին Երանուհի Կիւմիւշկէրտանի։

—Յունվր. 21 թուականով կ'գրեն Գահիրէէ.— «Կեսարացի բժիշկ Գաբրօս էֆ. Պալեան, որ օդափոխութեան համար բժշկաց խորհրդով անցեալ ամիս Գահիրէ եկած էր, Հէլուանի մէջ մեռաւ վերջին ծայր թըշուառութեամբ, և մարմինն ամփոփուեցաւ տեղւոյս գերեզմանատունն՝ աղքատաց բաժնին մէջ։ Ամէնուն միտքը լարուած է Նուպար փաշայի յուղարկաւորութեան կարգադրութիւններով։ Ուրե՞ւ փոյթ վաղամեռ բժշկի մը համար կարգադրութիւններ ընելու։»

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ Տան մը համար կ'ուզուի երկրորդական գրագիր մը, որ գիտնայ Գերմաներէն։ Դիմել Լրագրոյս խմբագրատունը։ 4—3

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 13 Փետր.— Մերակոյտն Եշ. օր, 16 Փետր. պիտի անուանէ այն յանձնաժողովն, որ երեսփ. ժողովոյ քուէարկած իրաւասութեան օրինագիծը պիտի քննէ։

—Սոֆիայի Ֆրանս. դիւանագիտական գործակատար Բըլթիթվիլ դեսպանորդի աստիճանի բարձրացում առաւ։

—Հավանայէ կ'հեռագրուի թէ Ամերիկեան և Քուպացի զօրքեր ներկայ գտնուած են Քալիկսդօ Կարսիայի յուղարկաւորութեան։

Հռոմ.—Կ'ծանուցուի թէ Իտալացի ծովակալի մը պաշտօն պիտի տրուի յառաջիկայ գարնան գրաւելու չինական նաւահանգիստ մը, ի հաշիւ Իտալիոյ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Ատլանտեան Ովկիանոսի մէջ բուռն փոթորիկ մը կ'տիրէ։ Ուրանիա(?) շոգենաւին անստոյգ վիճակին վրայ երկիւղ կ'տիրէ նաւային շրջանակներու մէջ։

ԱԼԺԷ.—Սէթիֆէ կ'հեռագրուի թէ ժամանակէ մ'ի վեր անսովոր գրգռութիւն մը կ'դիտուէր Սէթիֆի բնիկներուն մէջ։ Փետր. 9ին, միջօրէէն ետք, Սէնդ-Առնոյի մէջ, Ուէչէպի հրապարակին վրայ բուռն կռիւ մը տեղի ունեցաւ։ Գաղիները, յանկարծ վաճառականներուն վրայ յարձակեցան գոչելով. «անկցի՛ն հրեայք»։ Քանի մը հոգի վիրաւորուեցան, 3ը Եւրոպացի։ Հրէից խանութները կողոպտուեցան բնիկներուն կողմէ։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կ'կատարէ։

ՊՈՄՊԱ.—Զրոյց կայ թէ Օմանի վեհապետը Ֆրանսայի խոստացեր է վարձու տալ ածուխի կայան մը Մասքադի ծովեզերքին վրայ։ Կ'կարծուի թէ Անգլիա բողոքած է ասոր դէմ։ Այս միջամտութեան հետեւանօք, նշանակութեան արժանի կ'համարուի այն իրողութիւն թէ Ռուսիա հիւպատոս մը պիտի ղրկէ ի Մասքադ, թէպէտ ռուսական վաճառականութիւն չկայ այդ երկրին մէջ։ Էգլիփս յածանաւն, որոյ մէջ կ'գտնուի գեր-ծովակալ Տուկլաս, վաղը Մասքադ պիտի ուղեւորի։

—Կ'կարծուի թէ Օմանի վեհապետին կողմէ Ֆրանսայի թողուած նաւահանգիստն է Պէնտէր-Հիսար, Մասքադէ 5 մղոն հեռի, և նոյնչափ ընդարձակ։ Այս նաւահանգիստ երկու ցամաքներու մէջ տեղն է, և իր բերանը գտնուած կղզի մը հզօրապէս ամրանալու ընդունակ է։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ծովային նախարարը չուզեց Երեսփ. ժողովոյ մէջ յայտնել անգլ. Ծովապետութեան կարծիքը ֆրանսական ընդծովեայ թօրփիլանաւին արժէքին վրայ։

ՄԱՏՐԻՏ.— Պատերազմական բարձրագոյն ատեանն որոշեց թէ տեղի չկայ զՍէրվէրա դատի ենթարկելու։

ՏՔԹ. ՔՐՈՔՕՐԻՕՍ
ԱԽՏԱԲԱՆ

Կ'բուժէ սուր կամ պարբերական հիւանդութիւններն ստամոքսի, մարսողական խողովակի, նաեւ թոքերու, ծննդական գործարանաց, մորթի, վերջին մէթոտներով։ Շաբաթն երկու անգամ՝ ԵՇ. եւ Շբթ. մասնաւորապէս կ'զբաղի բուժելու մորթի զանազան բիծերն, ինչպէս ցան, [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] [թէմբէյի], և երեսի մորթին կանոնական վիճակին բոլոր խանգարումները։ Ապահովապէս կ'բուժէ հերաթափութիւնը, մազերու տկարութիւնը, ճաղատութիւնը, քոսոտութիւնն, և ամէն տեսակ հիւանդութիւնները մազերուն որք յետ բուժման նորէն պիտի աճին գեղեցիկ, փայլուն և թաւ։ Ամէն օր կ'գտնուի, կէս օրէ առաջ ժամ 10էն մինչեւ ժամ 5 կէսօրէ վերջ, իր դարմանատունը, Բերա Մեծ Փողոց-Կալաթա Սէրայի դիմացը Թիւ 200. երկրորդ յարկ։ Աղքատք ձրի կ'դարմանուին ամէն օր։ 12—2

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ԲԱՑՈՒՄ 2 Փետր.

Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.	Օ. Ո.	26	09
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	118	1/8
Օսմանիյէ	»	—	—
Րէժի	Օ. Ո.	—	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթթմ.	Օ. Ո.	6	—
Երկրագործական Պանքա	»	8	38
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալ.	Ա. Ո.	3	25
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Օ. Ո	4	14
Թրամուէյ բաժնեթ.	ղրշ.	737	32
» ժուիսանս	»	232	35
» պարտաթ.	»	500	—
Տէրքօսի Ջուրի Ընկ.	»	299	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	465	50
ՍԹԻԼԱՆՑ			
Քոնսոլիտէ մէկ օրուան	Օ. Ո.	1	25
» ութ օրուան	»	2	75
Ռումէլի Երկթղ. »	Ֆր.	—	—
» մէկ ամսուան	»	—	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ			
20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87	26
Անգլիական ոսկի	»	110	12
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	10
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	04
Բրիմիէ	»	51	06
Մէթալիք	»	96	10
Ռուսլ Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	54
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	110	—
Բարիզ 3 »	Ֆր.	22	92 1/2
Ֆիորին ժանտա	»	10	88

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 13 Փետր.

Օսմ. Քոնս. Սէրի Բ.	Ա. Ո.	48	75
» » » Գ.	»	28	37
» » » Դ. բաց.	»	23	63
» » » Դ. գոց.	»	23	60
Փոխառութիւն Գասապայ	»	84	—
» Օսմ. 3 1/2 %	»	101	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	13	25
Այտընի Երկաթուղի	»	11	75
Եգիպտական միացեալ	»	108	25
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	111	37
Հելլենական 5 %	»	44	50
Մոնօբօլ Հելլենական 4 %	»	50	50
Ռանթ » 4 %	»	38	—
Պուլկ. Փոխառ. 6 % 1888	»	95	50
» Նոր » 6 % 1892	»	93	—
Փոխանակ. Բարիզի վրայ	»	25	40
Դրամազեղչ	»	3	—
ՊԵՐԼԻՆ, 13 Փետր.			
Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	99	25
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	117	10
Անատ. Երկ. պարտաթուղթ	»	100	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	28 1/2
ԲԱՐԻԶ, 13 Փետր.			
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ. բաց.	ղրշ.	24	—
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ. գոց.	»	23	90
» » Բ.	»	—	—
» » Գ.	»	28	50
Օսմանիյէ	»	425	—
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	113	75
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	581	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	102	97
Քրէտի Լիօնէ	»	901	—
Պանք տը Բարի	»	978	—
Իտալական Ռանթ	»	95	—
Սպանիական արտաքին	Ա. Ո.	55	40
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	19
Դրամազեղչ	»	3	—
ՎԻԵՆՆԱ, 13 Փետր.			
Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	47	85
» Լոնտոնի վրայ	»	120	70
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	62	50
Օսմ. Րէժի	»	128	50

ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ Առեւտրական Վարժարանիս միամեայ շըրջանը բոլորելէ յետոյ, անոր ուղղութեան և յառաջդիմութեան վրայ վըստահ, կ'վերսկսիմ կիրակնօրեայ դասախօսութեանցս։ Այս 8րդ շրջանի Ա. դասը պիտի ըլլայ Յունվար 31, կիրակի, ժամ 7ին։ Եօթն ամսոյ մէջ (միայն կիրակի օրեր 3 ժամ զբաղմամբ) կ'ուսուցուին հետեւեալ կարեւոր ճիւղերը.

Ա. ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔ.— Առեւտր. թղթոց տեսակներն, անոնց կիրառման եղանակը, սեղանաւորական գործողութիւնք, են։

Բ. ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.— Պարզ տոմար, կրկնատոմար և ընթացիկ հաշիւներ։

Գ. ՀԱՇՈՒԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ.— Առեւտուրի մէջ պատահած ընդհանուր հաշիւներ

Օրագիրը ձրի կ'տրուի Վարժարանէն. Վճարումն է ամսական 20 ղրշ. կանխիկ։

ԿԱՀԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ արհեստը (մարանկոզ) որ ազգայնոց հաց ու հարուստին հաճոյք կ'պատճառէ, միայն մէկ տարուան մէջ սովրիլ փափաքողք կը հրաւիրուին անսակցութեան։ Մեր Վարժարանի մէջ արհեստապետ մ'ունինք որ հարկ եղած հրահանգները տուած է մեզ արդէն։ Արհեստի հետեւողք պէտք է ըլլան 15—20 տարեկան եւ նախակրթական ուսմանց տիրացած։

Դիմել Առեւտր. Վարժ. Բանկալթի, Ճէմիլիէ փողոց 5—3

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԼԷՎԻՆ ԵՒ ԸՆԿ. ՍՕՖԻԱ

Ընթերցողաց ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք Դ. երեսի ազդին վրայ։ Լէվին դրամատունը կատարեալ պատասխանատուութեան համբաւ ունի, և իր յաճախորդներու հրամաններուն կատարեալ հաւատարմութեամբ գործադրութեանը կ'երաշխաւորէ։ Շահող տոմսերու անմիջական վճարում։ 6—6

ՍՕՖԻԱ ՔԱՂԱՔԻՆ
ՔԼԱՍՈՎ Ա. ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Երաշխաւորեալ
Պուլկարիոյ իշխանապետութենէն

50.000 ՏՈՄՍԱԿ — 25.000 ՇԱՀՈՂ

Ամենայաջող պարագային տասէն շահող թիւ

500.000 Ֆր. Ոսկեգլուխ ԿԷՍ ՄԻԼԻՈՆ

1	Բախտ	Ֆր. Ոսկի	300,000
1	»	» »	200,000
1	»	» »	100,000
2	»	50,000 էն	100,000
1	»		45,000
1	»		40,000
1	»		30,000
2	»	15,000 էն	30,000
4	»	10,000 »	40,000
6	»	5,000 »	30,000
31	»	3,000 »	93,000
62	»	2,000 »	124,000
6	»	1,500 »	9,000
110	»	1,000 »	110,000

ևլն. ևլն. ևլն. . .

Ընդ ամէնը 25,000 թիւ, 4,523,000 Ֆր. արժէքով. —

Պուլկարական վիճակահանութիւնը, իշխանապետութենէն երաշխաւորուած, բաղդատմամբ նոյնատեսակ ձեռնարկներու, շատ աւելի շահելու հաւանականութիւն ցոյց կուտայ։

Վիճակահանութիւնը նոյն խարիսխներու սկզբանց վրայ հիմնուած է ինչպէս գերմանական վիճակահանութիւնք։ Փոքր գումարով մը և կորսնցնելու շատ քիչ վտանգով կարելի է հարստութիւն մը ձեռք բերել։

Ցանձնարարութիւնք ճշդութեամբ, զգուշութեամբ և խղճմտօրէն կ'կատարուին միջոցաւ

Մ. ԼԷՎԻՆ ԵՒ ԸՆԿ. ԴՐԱՄԱՏԱՆ

Գլխաւոր հաւաքիչք

Սօֆիա քաղաքին վիճակահանութեան.

Դրամատունը ձրիաբար ամէն տեղեկութիւն կուտայ։

Ցանկորդ քլասներու նորոգման համար գիներն են.

	Դ. Քլաս	Դ. Քլ.	Ե. Քլ.	Զ. Քլ.
Ամբղ. Տոմս	23	29	23	16.20
Կէս »	11.50	14.50	11.50	8.10
Քառորդ »	5.75	7.25	5.75	4.05

Գ. Գլասի Փետրուար 3/15—4/16ին առնելու գիներն են.

1 Ամբողջ տոմս Ոսկդ.	Ֆր.			47
Կէս	»	»	»	23.50
Քառորդ	»	»	»	17.75
Մէկ 8 րդ	»	»	»	5.87.50

Աւելի կատարեալ տեղեկութեանց համար դիմել մեր միանաւոր ներկայացուցչին ի Կ. Պոլիս, Մ. ՄԵՐՍԸՆԻԿ, Թիւ 33, Կալաթա, Գոմիւրճի Խան։

6—6

ԲԵՐԱ ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ 505—511 Թիւ Թիրինկի նշանաւոր վաճառատունն այսօրուընէ սկսեալ նմանը չտեսնուած նուազուրդ մը, այսինքն գնոյ բացարձակ զեղչ մը որոշած է։ Կանանց, աղջկանց և տղայոց յատուկ ամէն տեսակ ապրանքներ պատրաստ ըլլալով, նուազուրդն սոսնց վրայ պիտի գործադրուի։ Ցիշեալ վաճառատունն այցելող յարգոյ յաճախորդք գնոց առժանութեան մասին պիտի զարմանան։ Որովհետեւ Պոլսոյ մէջ ցարդ նմանօրինակ վաճառումն մը տեսնուած չէ։

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ — 30—23

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԲԱԺԱՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ
«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»ի

Բիւզանդիոնի Կ. Պոլսոյ համար եռամսեայ բաժանորդագինն է միայն 36 ղրշ. ամսական ճիշտ 12 ղրշ.ի հաշւով։

ՄԵԾ ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՅ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԻՆԱՑ

Կ. Պոլիս Սուլթան-Համամ Համամճըլար Խան

Նº 20 — ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ — Նº 20

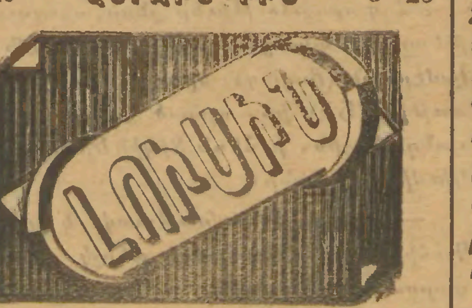

Եթէ կուզէք գնել աժան, տոկուն և ձեւաւոր հագուստներ, միանգամ այցելեցէք [ԼՈՒՍԻՆ] վաճառատունս, ուր պիտի տեսնէք թէ օտար եւ բնիկ ոչ մէկ վաճառատուն կարող է մրցիլ մեզ հետ, եւ վայս կրնան հաստատել մեզ այցելող յարգոյ յաճախորդք։

Վաճառատունս ներկայ եղանակիս համեմատ մեծ քանակութեամբ պատրաստ ապրանքներ ունի, նոյնպէս եւ մեր վարպետ ձեւագետին ձեռամբ չափու վրայ խիստ ընտիր եւ տոկուն տարազներէ հանդերձեղէնք, ամօքէն, Փառք են. կ'պատրաստուին։ Եթէ պատրաստուած հագուստները ճաշակներնուն յարմար չըլլան՝ սիրով ետ պիտի ընդունուին. այս մեծ առաւելութենէն կրնան հասկնալ թէ ընտիր ճաշակի համեմատ շինուածքներու վրայ կը ծախուին, բստ կարի ամենաչափաւոր գներով, այսպէս վտարելով ամէն մրցումի մը անգամ փորձի համար այցելեցէք սոյն վաճառատունս, և կը յուսամ որ ամէն այցելողք գոհ պիտի մնան։

100—20

ՏՔԴ. Ն. ԹԱԲԹԱՍ

Անգամ ֆրանս. խաչափողաբանական, անգաբանական և ականջաբանական ընկերութեան ի Բարիզ, օգնական բժիշկ Բարիզի հիւանդ տղայոց ականջի, քիթի եւ խաչափողի հիւանդանոցին, եւ միբրոքյժ նոյն հիւանդութեանց Ս. Փրկիչ հանրազգային հիւանդանոցին մէջ. — Ֆրանսայի, Պրիւսէլի և Գերմանիոյ մէջ երկար տարիներ պարապած ականջի քիթի և խաչափողի հիւանդութիւններով, վերջին մեթոտներով կ'գործածէ խլութիւնն, ականջի վազելն՝ հինցած ալ ըլլայ, խժլտուքը, գլխու պտոյտը, գլխու ցաւերը, քթի խցումն և գէշ հոտը, քթի և կոկորդի արիւնահոսութիւնն, ականջի, քիթի և խըռչափողի մէջ բուսած միսերը, ձայնի կերկերումը կամ մարիլն, և քիթի և խաչափողի ափոզիտական ախտն եւ հիւծախտը։ Կեղծմաչկը՝ բաց ի չինեւկէն կ'գործածէ միանաւոր գործիքով մը «էնթիւպասիօն» զոր առանց դժուարութեան բերնէն խըռչափողին անցունելով, առանց ցաւի չնչառութիւնը կ'դիւրացնէ և տղան խեղդուելու վտանգէն կ'ազատէ։ Այս նոր մեթոտով երկու ամիսէ ի վեր 19 մեռելութենէ փրկեց զանգ ... մէջ Բերա Պրօտօ ... Թիւ 1։ ԵՇ. ազգաները ձրի։ ԲՇ. ԵՇ. և ՇԲ. ժամը 5—6 Պոլիս Մաննիի դեղարանը։

20—1

ԴԵՐՁԱԿ-ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ

Զմրան յարմար Նուրբ ճաշակաւ պատրաստուած, անգլիական, գաղղիական տոկուն կերպասներէ չափաւոր գիներով հագուստ չինել տալ փափաքողք, թող հաճին դիմել Փէշտիմալճեան վաճառատունն, Եպաճէ-Գաբու Համիտիյէ Թիւրպէսի դիմաց Թիւ 21։

70—36

ԴԺՈՒԱՐԱՄԱՐՍՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ԿՈՒՐԾՔԻ ԻԶՈՒԱԾՔԸ

Եթէ չդարմանուին, վտանգաւոր են, մինչեւ իսկ խեղդամահ կ'պատճառեն։ Կանոնաւոր չնչառութիւն չընողը, ծանր բեռան մը տակ կը ճնշուի։ Չնչափողերը կ'խճլուան, եւ կուրծքը չի կրնար հանգիստ ընել։ Դարմանին համար բժիշկներ միաձայն են և գիտութիւնը գտաւ ԷՍՊԻԳԻ ՍԻԿԱՐԷԹՆ ու ՓՈՇԻՆ, որք հիմա ալ կ'բուժեն, կուրծքի խլուածքը, հազն և չնչառական հիւանդութիւնները։ Բժիշկներ կը յանձնարարեն այս դեղը։ Բարիզի եւ եւրոպական սուրիչ հիւանդանոցներու մէջ միմիայն ԷՍՊԻԳ կ'գործածեն այս հիւանդութեանց համար։ Կ'ծախուի Բարիզ ՄԷՆ Լազար փողոց Թիւ 20 և մայրաքաղաքիս ու գաւառներու դեղարաններուն մէջ։

52—12

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

COMPAGNIE ROSSIA A S^T PÉTERSBOURG

1881 Մարտ 20 ին կայսերական հրովարտակով արտօնեալ ընկերութեան կեդրոնատեղին Պետերպուրկ ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37

Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	67,000,000 »
1895 ի հասոյթք	25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է աւելի	100,000,000 »

Ընկերութեան ճիւղ ի Կ. Պոլիս — Ղալաթիա, Քարաքէօյ վրայ (Հին Մոսկովի փողոց) — Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար

Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ — ԹԷՕԴՈՐ ԲԷՐՊՆ

ԷՔԻԹԱՊԼ
ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՇԷՆՔԻՆ ՄԷՋ
Թիւ 36 եւ 36 Պիս ԱՎԸՆԻՒ ՏԸ Լ'ՕՊԷՐԱ ՊԱՐԻԶ

Երաշխաւորութեան գրամագլուխ (ապահովագրեալներու բաժնեկցութիւնը)	Ֆր. 1 ՄԻԼԻԱՐ 227,658,000
Գանձատներու աւելցուկն օրինական պարտականութեանց վրայ (ապահովագրեալներու բացարձակ սեփականութիւնը). Այնուհետև վրայ ալ մէկ կենաց ընկերութիւն այս աստիճան մեծ ...	261,950,000
1897 ին կնքուած նոր ապահովագրութեանց գումարը	813,454,000
Ամբողջ հասոյթ 1897 ի	251,735,000
Ապահովագրեալներու վճարեալ 1897 ին	109,387,000
Հիմնուելէն ի վեր ապահովագրեալներու վճարեալ	1 ՄԻԼԻԱՐ 425,567,000

Հարկ է հաստատել թէ ԷՔԻԹԱՊԼ 1897ին՝ բաղդատմամբ 1896ին՝ աւելցած է Գանձատները 37,657,476.05 Ֆր.ի յաւելուածով. (Ոչ մէկ ընկ. այսքան աւելցուկ ունեցած է)
» 104,184,504.80 » ամբողջ գոյից վրայ
» 151,654,140.95 » նոր ապահովագրութեանց

ԷՔԻԹԱՊԼ իր տակերը չէ աւելցուցած ամերիկեան ուրիշ ընկերութեանց պէս. ուստի և յիշեալ ընկերութեանց բաղդատմամբ՝ ԷՔԻԹԱՊԼի գիները տարիքի և տեսակի համեմատ մէկ եւ երկու տարեվճարի խնայողութիւն մը ցոյց կուտան։

Ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս Տ. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Պոլիս Պահճէ-Գաբու Անահիտի խան Թիւ 20—21—22։

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ
ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆԱՑ
ՇԱԼՃԵԱՆ ԵՒ ԹԱՎԼԵԱՆԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԷՍԿԻ ԶԱՊԹԻԷ ՃԱՏՏԷՍԻ ԹԻՒ 63, ԻԶՄԻՏ ՕԹԷԼԻՆ ԴԻՄԱՑ

Այս վաճառատուն, որ եւրոպական առաջնակարգ գործարաններէ պարբերաբար կ'ստանայ ամէն տեսակ ասեղնագործի և ձեռագործի վերաբերեալ նիւթեր, ընտիր ապրանքներու նոր մթերք մ'ունի. ինչպէս ոսկեթել, գատիֆէ, բիւլիւչ, գորտօնէ էպրիւչիմ. Ալէճերիայի և Ֆլօչ մետաքս չինիլ, ալըմա, կլապտան, ճավահ և ուրիշ ամէն տեսակ քանօվաներ. զարդի և բարձի համար նոր մօտէլներ, Թաւչեայ և մետաքսեայ քօրտօններ ևն։

Ալթլադի և Թաւիշի վրայ ռանուած ճաշակաւոր նիւթերու ճոխ հաւաքածոյ մը միշտ պատրաստ կը գտնուի ինչպէս բարձեր, մանճակներ, լուսանկարի շրջանակներ, քանօվա գորգեր ևն։

Օժիտի համար յանձնարարուած ձեռագործներ, ճաշակաւոր կերպով կ'պատրաստուին։

Կ. Պոլսոյ և գաւառաց Պատ. յաճախորդներ ինչպէս նաեւ դպրոցական հաստատութիւններ որք այս վաճառատունէն մեծ կամ փոքր քանակութեամբ գնումներ ընել կը փափաքին, կատարելապէս գոհ պիտի մնան ապրանքներու ազնուութենէն և գներու չափաւորութենէն։ Ասեղնագործի արհեստագէտ գծագրիչ մը պատրաստ կը գտնուի միշտ վաճառատան մէջ։

100—68

ԱՅՍ ՕՐԵՐՍ ԿՀԱՐԿԻ ՀԱՅ ԿՕՇԿԱԿԱՐ
ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Այս մեծ և բարեհամբաւ հայ կօշկատան մէջ, հաստատուած քառորդ դարէ ի վեր, խնամքով կ'պատրաստուին ճաշակաւոր եւ հաստատուն կօշիկներ, կիսակօշիկներ, ձմրան կրկնակօշիկներ արանց, կանանց եւ մանկանց համար.

Նաեւ մուճակներ հողաթափներ, ևլն, չափաւոր գներով, ֆրանսական ընտիր կաշիով, և ամէն ճաշակի համաձայն նրբութեամբ եւ փափկութեամբ։ Գիները չափաւոր։ Ապրանքները շուտով կ'գործադրուին։ Զըմրան ամթիւ ընդունուած է մեծ պաշար ամերիկեան, անգլիական և ռուսական լաստիքներու, որոց նորութիւնն եւ տոկունութիւնն երաշխաւորեալ են։ Զգուշանալ անցեալ տարուան լաստիքներէն որք իբրեւ նոր կ'ծախուին ուրիշ տեղեր, շուտով կ'ծակին։

Դիմել՝ ՂԱԼԱԹԻԱ, Գօմբօճի խանի քովի անկիւնը, Թիւ 9.
ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ, Թիւ 211։

30—25

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼ. 200 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ

Հաշուեկշիռ 'ի 31 Հոկ. 1898

ԳՈՅՔ

	Ֆր.
Պատրաստ դրամ սնտուկին և պանքաներուն մէջ	149,135,818.65
Առեւտր. թուղթեր	612,757,262.33
Ոբբոո	123,476,092.18
Ընթացիկ հաշիւք	392,347,262.58
Երաշխաւորութեամբ փոխատուութիւնք	142,669,301.78
Բաժնեթուղթ, մուրհակ, պարտաթուղթ և պետական արժեթուղթ	8,644,614.55
Անշարժ կալուած	30,000,000 »
Զանազան հաշիւներ	31,926,318.85
	1,490,947,700.92

ՊԱՐՏՔ

Աւանդ դրամ և ի տես մուրհակ	414,356,043.50
Ընթացիկ հաշիւք	547,350,368.18
Ընդունուած փոխանակագիրք	155,418,774.35
Պայմանաժամով մուրհակ	39,303,612.48
Զանազան հաշիւներ	63,488,902.41
Պահեստք	40,000,000 »
Անսպասելի պահեստ	10,000,000 »
Դրամագլուխ	200,000,000 »
	1,490,947,700.92

Հաշուետումարներուն յար և նման է.
Ներգհ. Վարչ. Խորհրդոյ — Ընդհ. Տնօրէն
ՀԱՆՐԻ ԺԵՐՄԷՆ — Ա. ՄԱԶԸՐՍ

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվէրբուլ և Միջերկրականի միջեւ ...

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ամասիա	3500	Թեպս	2500
Ռամսէս	3500	Մարեօթիս	2500
Մէնֆիս	3500	Ներգիս	2500
Անեւոիս	3000	Բերա	2250
Վալօբ	3000	Օսիրիս	2250
Նեբրոս	3000	Սֆինքս	2000
[illegible]	3550	[illegible]	1500
[illegible]	2750	[illegible]	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ղալաթիա խան ...

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարեկան 7 մեճտ. 6 ամս. $3^1/_2$. 3 ամս. 2 Մ. Կ. Պոլսոյ համար 3 ամս. 36 ղրշ. Արտասահման 40 Ֆր. 6ամս 20, 3ամս. 10։ Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բաց ի Բասմ Լոքալէ։

Իւղիմաց թերթին կ'ստորագրէ մի միայն
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ և այլ գրութիւնք ետ չեն տրուիր

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԽՄԲԱԳԻՐ ԲԻԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ» ՕՐԱԳՐՈՅ
Պոլիս, Նº 23. 25, Պօղոս Ալի Ճատտէսի

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի (149)

ՔԱՏԻՄ

ՎՐԷԺԽՆԴԻՐԸ

ՎԷՊ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Բայց տեսնենք գինովութեան անցնելէ վերջ ալ միեւնոյն գաղափարին վրայ պիտի մնա՞ր երիտասարդը, այս կարգի տարօրինակ ամուսնութիւն մը կատարել տալն այնչափ դժուար չէր, որչափ անոր հետեւութիւններէն խուսափիլն։ Դիցուք թէ Վահրամ յօժարէր Ռոզի հետ ամուսնանալ, միթէ երիտասարդին ընտանեկան պարագաները պիտի ներէի՞ն որ իրենց զաւակին անծանօթ աղջկան մը հետ ամուսնանայ, ընականաբար արտակարգ միջոցներով քըննութիւններ կատարել պիտի տային Մատամ Սէպաստիէնի եւ անոր տունը հիւր գտնուող աղջկանց նկատմամբ եւ այսպիսի մանրակրկիտ քննութեան մը, երբեք չէր կրնար դիմանալ ոչ հրէշահիին բարոյականը, ոչ վարած խորհրդաւոր կանքն եւ ոչ ալ բնակարանը, որ խաղարան մը եւ միանգամայն միամիտներու համար լարուած թակարդ մ'էր պարզապէս։ Ուստի տանտիրուհին այս նկատումներով արամաբանական չսեպեց ծայրայեղութեան հասցնել գործն եւ յանձնարարեց Ռոզի որ անուշ տեղը կայնէ։

Քիչ յետոյ ճաշի նստան եւ քովնեաքին յաջորդեց Գարթայի հին գինին. զուարթութիւնն աննկարագրելի էր սեղանին վրայ ու տեսարանն զգլխիչ։ Սրախօսութիւններ, կատակներ, ակնարկութիւններ, ներելի եւ աններելի տեսակներէն փոխադարձաբար չրջան կ'ընէր ամենուն ալ չըրթունքներուն վրայ ու ոչ մէկը կ'զգուշանար բերնէն ելածը դուրս ժայթքելէ մանաւանդ աղջիկներն՝ այն չէք մտամագելներն ալ պարապ չէին կեցած, անոնք ալ առիթէն օգտուելով խմած էին պէտք եղածէն աւելի, ու մոռնալով որ համեստութիւն կեղծել էր իրենց դերը, սկսած էին բուն իսկ փողոցային կեանքի մը, որմէ մեծապէս հաճոյք կ'զգային ապաքէն։

Ամօթը բացարձակապէս վերցած էր մէջ տեղէն. եւ պատուաւոր անձնաւորութիւն մը զզուանքով պիտի դիտէր այս Սարդանապաղեան սեղանը։ Տանտիրուհին հակառակ իր խորամանկ չրջահայեցութեան, նկատելով որ անկարելի է թումբ դնել աղջիկներուն առջեւ. քանի մը լռելեայն ազդարարութիւններէ վերջ. բոլորովին յուսահատած՝ թողուց անսաւկուհիներն իրենց կամքին ու ինքն ալ վերյուշելով անցեալին մէջ վարած սարքին կանքը, տուաւ ինքզինքը հոսանքին եւ սկսաւ անոնցմէ աւելի խմել, խօսիլ, չաղակրատել։

Ո՞հ Վահրամ կ'վսեմանար, կ'թռչէր թեւ կ'առնէր այս տեսարանին հանդէպ, կին, խաղ, գինի, աշխարհի վրայ դոյութիւն ունեցող երեք երջանկութիւններն ալ չըջապատած էին զինք, ալ ի՞նչ կ'ուզէր։ Հարստութիւն, պատիւ, ազգայնոյ նշանակութիւն չունէին այս պահուս որեւէ արժէք, և մարդիկներուն ամենէն բարերախտը կ'սեպէր ինքզինք, անընդհատ ալէն, ձախէն տեղացող հարցերուն, կատակներուն, առաջարկներուն պատասխանելով։

—Ձեզ կ'պարտինք այս անակնկալը Մոսիէօ Վահրամ պէյ ըսաւ Մատամ Սէպաստիէն կրկին գինի լեցնելով երիտասարդին բաժակը, եւ ի՞նչան այս առթիւ զգացած երախտապարտութեանս կ'աղաչեմ որ թոյլտուութիւն ընէք մեզ այս բաժակները ձեր կենաց խմելու։

Վահրամ փորձ մը ըրաւ պատասխանելու, բայց անկարող զգաց ինքզինք, լեզուն բերնին մէջ կ'գլտորէր եւ չէր կրնար չակէ չիտակ երկու խօսք արտասանել. Մատմազէլներն առանց երիտասարդին պատասխանին սպասելու ծափահարեցին տանտիրուհւոյն առաջարկն ու մէկ կողմէն ալ բաժակները չախրտացնելով մեծ իրաւանցումներով խմեցին այսւչին կենացը։

Ռոզ տարօրինակ տպաւորութեան մը տակ ցատկեց սեղանէն ու ընդհանուր զարմացման մէջ միթեւսպարծ քայլերով հապիտի նման ոստոստելով ննջասենեակը վազեց. քիչ յետոյ, կոկորդիլոսի կաշիէ նուրբ դրամապանակ մը ձեռքը ներս մտաւ ու խորունկ ռեւերանսներով, պչրանքներով, ժպիտներով զայն Վահրամին ներկայացնելով.

—Այս օրուան խրախճանութիւնն այնչափ խոր ազդեց սրտիս վրայ որ ըսաւ, անհնարին է ինձ մինչեւ կեանքիս վերջը մոքէս հանել անոր դրօշմած անջնջելի հետքը, միլիոններ ծախսելով կարելի չէ այսչափ զուարճանալ. արդէն շատ մը պարագաներու մէջ փորձած եմ ես, կանխամտածուած ծրագիրները յաճախ կ'կոտնըւին գրօսանքի մը հրապոյրը։ Ամէնէն աւելի անակնկալներն են որ հիացում կ'պատճառեն ինձ եւ այս օրուանը գրեթէ մինչեւ ցարդ վայելած հաճոյքներուս ամէնքը գերազանցեց։ Ո՞հ չեմ ուզեր այսչափ թանկագին դէպքի մը յիշատակը մոռացութեան մատնել, եւ այս առթիւ կ'խնդրեմ որ Մոսիէօ Վահրամ Պէյ, բարեհաճիք ընդունիլ այս դուգնաքեայ նուէր իբր յիշատակ մեր այս օրուան սեղանակցութեան։

Երիտասարդը բոլորովին ցնցուեցաւ Ռոզի այս անակնկալին առջեւ, ի՞նչ ընէր, ի՞նչպէս գնահատէր. պիտի խնեմենար պարզապէս։ Երկու ժամէ ի վեր խմած ամբողջ ալքոլը կարծես ցնդեցաւ գլխէն եւ խոր քունէ արթնցողի մը նման ջանաց ինքզինք ամփոփել, բարերախտութեանը վրայ պէտք եղածին պէս խնդալու համար։ Դեռ հաւատալը չէր գար կատարելապէս եւ կ'վախնար որ քողցի հրաշ մը չըլլար քօքէթ ֆրանսուհիին թանկագին նուէրը։ Աշխարհի ամենէն մեծ գանձերն այն դրամապանակին չափ արժէք չունէին աչքին. դողդոջ ձեռքերով առաւ զայն աղջկան ձեռքէն ու փոխանակ խօսքով պատասխանելու, ձեռքը գրպանը տարաւ, այցետոմսերէն մին հանեց եւ դողդոջ ձեռքերով սկսաւ գրել անոր վրայ։

Տանտիրուհին ու աղջիկները ամէն պատշաճութիւն մոռցած, երիտասարդին գլուխը հաւաքուեցան եւ մեծ հետաքրքրութեամբ գրածներէն բան մը հասկնալ կ'աճապարէին, ամէնուն ալ ծանօթ էր Վահրամի չայլութիւնն ու վստահ էին որ ասանկ հոգեկան վարկեանի մը մէջ, Ռոզի այնչափ պատշաճօրէն նուիրած «ալպիւմ»ը բնականաբար պարզ երկտողով մը չէր կըրնար փոխարինուիլ սնապարծ երիտասարդին կողմէն, տնպատճառ աչքի զարնելիք յիմարութիւն մը պիտի ընէր այն, ինքզինք ցուցունելու համար, մանաւանդ հիմակուան գինով վիճակին մէջ, ուր դատելու կարողութիւնը կորսնցուցած՝ միմիայն զգացումներուն կ'հպատակէր։

Սակայն ինչ օգուտ որ, անծանօթ տառերով, հայերէն կ'գրէր Վահրամ այցաքարտին վրայ եւ բնականաբար կիներուն ամբողջ հետաքրքրութիւնը կուտ մը չէր արժեր այս անլուծելի արգելքին առջեւ։ Ռոզ եւ մատամ Սէյութեր ծպտուններով վիրսը հարցափորձեցին մէկ քանի անգամ. բայց որովհետեւ երկուքին համար ալ գոց գիրք մ'էր հայերէնը, իրենց ուսերը թոթվելէ ուրիշ պատասխան մը չկըցան տալ փոխադարձաբար։

Վերջապէս այնչափ անձկութեամբ սպասուած երկտողն աւարտեցաւ և Վահրամ մէկ քանի պարբերութիւն փորձերէ վերջ, հաղիւ աթոռի վրայ կանգնել յաջողելով, այցաքարտը Ռոզի ներկայեց եւ յարգական ձեւով մը, որ բնաւ չէր պատշաճիր իր գինով վիճակին,

—Երախտապարտ եմ օրիորդ, կակազելով խօսքը Ռոզի ուղղելով, այս անփոխարինելի պատւոյն համար, զոր գիտցաք այնչափ փափկութեամբ արտայայտել ինձ նկատմամբ. արդարեւ անկարող կզգամ փոխարինութիւն մը ընել այս օրուան նուիրական յիշատակն անմահացնելու դիտումով, ձեր ինձ նուիրած «ալպիւմ»ին, որ ապաքէն պատւոյ տեղը պիտի գրաւէ միշտ յիշատակներուս մէջ, անիկայ պատճառ մը պիտի ըլլայ միշտ յիշեցնելու ինձ. . . ընդունեցէք օրիորդ այս դուգնաքեայ նուէրս որ, հաւատացէ՛ք զգացումներուս հայարին մէկ մասը չկրնար բացատրել։

Զգացումը բռնելով կար արդէն Մատամ Սէպաստիէնի եւ միւս անսաւկուհիներուն քով. Վահրամի նուէրը եթէ լոկ զգացման արտայայտութիւն մ'էր, մեծ յուսախաբութիւն պիտի պատճառէր Ռոզի։ Զոր խօսքի կարօտը չէին քաշեր արդէն Մատամ Սէպաստիէնի տան մէջ, հոն յաճախողներ զգացումէ ուրիշ բանի վրայ չէին ճառեր յաճախ. և այս իսկ պատճառով, մարդկային բարեմասնութեան այս տեսակ արժէքը կորսուած էր այլ եւս հոն։

Շար.